

(ISSN: 2602-4047)

Özkartal, T.C. & Büyükdikmen, F.R. (2023). Metaphorical Perceptions of Secondary School Students Regarding the Concept of "Common Heritage", *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 8(21), 725-761.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.677>

Article Type (Makale Türü): Research Article

METAPHORICAL PERCEPTIONS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS REGARDING THE CONCEPT OF "COMMON HERITAGE"

Tuğba Cevriye ÖZKARAL

Assoc. Prof., Necmettin Erbakan University, Konya, Turkey, ozkaraltugba@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4595-816X

Fadimana Rabia BÜYÜKDİKMEN

rabiabuyukdikmen@gmail.com

ORCID: 0000-0002-5312-9188

Received: 14.12.2022

Accepted: 20.05.2023

Published: 01.06.2023

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine secondary school students' perceptions of the concept of "common heritage" through metaphors. This study is a descriptive research. In the study, survey model was used. The research was carried out with 296 students studying in 6th and 7th grades in the 2021-2022 academic year in 5 secondary schools in Konya. In order to collect the data related to the research, the first part is the gender information of the students, the second part is "Common heritage is like because" A form containing the sentence was used. The collected data were subjected to 'content analysis' processes to transform them into meaningful and systematic structures. As a result of the analysis of the research data, it was determined that the students explained the concept of common heritage with 136 metaphors. According to the results of the analysis, the students mostly used books, treasure, tree, rope, water, time, chain, gold, sun, light, diamond, knowledge, building, sea, world, gene, piggy bank, telephone, food, etc. to explain the concept of common heritage. parent, friend, moon, bond, connective, mountain, labor, lantern, lake, internet, pen, culture, ladder, money, stream, memory, antique, mirror, value, flash memory, gift, bridge, jewellery, teacher It has been determined that they use the metaphors of painting, historical artifacts, technology, space, and road. Considering the common features of the metaphors expressed by the students, 19 different categories were created. Accordingly, the category common heritage in terms of past and future connection, common heritage in terms of teaching, common heritage in terms of value, common heritage in terms of progress by accumulation, common heritage in terms of transmission from generation to generation heritage, common heritage in terms of guiding, common heritage in terms of continuity, common heritage in terms of universality, common heritage in terms of unity, common heritage in terms of permanence, common heritage in terms of development, common heritage in terms of sharing, common heritage in terms of utility, common heritage in terms of labor, common heritage in terms of significance, common heritage in inclusiveness, common heritage in gradualism, common heritage in terms of complementarity, common heritage in terms of facilitation. Finally, in the study, it was examined how the categories of metaphors developed by the students to explain the concept of common heritage differ according to the genders of the students and it was determined that some differences emerged according to the categories.

Keywords: Common heritage, secondary school, metaphor.

INTRODUCTION

Common heritage is the material and spiritual values created by all people, societies, civilizations and nations from past to present. The common heritage has been created as a result of the knowledge, experience and labor of many people starting from the earliest periods of history. The subject of common heritage covers pages 180 to 186 in the "Global Interaction" unit in the Social Studies 5th grade textbook (MEB, 2021). Regarding the common heritage, the acceptance of Göbekli Tepe as a common heritage was emphasized. "Louis Pasteur, Madame Curie, Gazi Yaşargil, Aziz Sançar" are given as examples of the scientific heritage of humanity. "Oguz Kagan Legend, Victor Hugo's Les Misérables, Homer's Iliad" are given as examples of the literary heritage of humanity. "A miniature by Levni and Leonardo Da Vinci's Mona Lisa painting" are given as examples of the artistic heritage of humanity. The UNESCO World Heritage list was mentioned, and some natural and historical places in our country included in this list were mentioned.

After the 1970s, as environmental problems reached global dimensions, natural environmental values, global environmental goods and local historical-cultural values began to be accepted as the common heritage of humanity. The concept of common heritage can be used instead of the concept of world heritage. It is possible to define the concept of common heritage, also known as world heritage, as follows: "What remains of our past is our heritage that we exist together today and that we will leave to future generations." Each of our cultural and natural heritage are irreplaceable sources of life and inspiration (Yeşilbursa and Üçarkuş, 2021). Today, almost every country is in an effort to protect and promote its cultural and natural assets for reasons such as the desire to transfer existing values to future generations and to have a respectable position in the world. In this direction, while international organizations are working to protect the common heritage and international laws are being enacted, education is also emphasized (Akpınar, 2007). One of the educational goals of the European Union is to make people aware of the common heritage. In line with the educational goals of the European Union, the national education system aims to train individuals who have learned their own national culture and can interpret different cultures. In addition, our country has agreed to carry out training and awareness programs on protection by signing the "Convention on the Protection of the World Cultural and Natural Heritage" created by UNESCO, of which it is a member. In this context, the Republic of Turkey has accepted the need to raise public awareness about protecting nature and has included concepts such as common heritage in the program (Asatekin, 2004).

The 1972 UNESCO Convention for the Protection of the Cultural and Natural Heritage of the World was established to preserve cultural and natural heritage of outstanding universal value for future generations. To achieve this goal, it is vital that the people of each nation are aware of not only their particular heritage, but also the immense richness and diversity of our world heritage, from the Egyptian Pyramids to the Galapagos Islands in Ecuador, from the Acropolis in Greece to the Rice Fields of the Philippine Cordilleras. The 177 countries that have signed the World Heritage Convention have undertaken an ongoing mission to protect our world heritage (Ryan and Silvanto, 2009). There are 19 UNESCO World Heritage Sites in Turkey. First, the

Historical Sites of Istanbul, Göreme National Park and Cappadocia and Divriği Great Mosque and Hospital were included in the list in 1985, and finally Arslantepe Tumulus in 2021. Of the listed assets, 17 are cultural and 2 are mixed sites. Turkey has 84 assets on the World Heritage Tentative List (www.unesco.org.tr).

The perceptions of secondary school students about the concept of common heritage are important. These perceptions can be identified through metaphors. The word, metaphor, comes from the Greek word *metapherein*. Meta means 'between' and *pherein* means 'to carry'. Many researchers and writers have defined metaphors in many different ways. Traditional metaphor or a study of metaphor in the line of rhetorics can be traced back to scholars from Aristotle to Richards. In his famous works *Poetics*, Aristoteles gives his definition of metaphor: "Metaphor consists in giving the thing a name that belongs to something else; the transference being either from genus to species, or from species to genus, or from species to species, or on grounds of analogy" (Cerit, 2008). Although metaphors are known as the figures of languages that add charm to a speech, they have a wide usage area in daily life. In addition to certain features of metaphors such as clarity, intensity and explanatory power, they also have important effects on the expression, behavior, intuition and emotional development of individuals. Metaphors affect cognitive processes and actions and enable individuals to express themselves while shaping their expressions. Metaphors that affect individuals not only reflect thoughts, but also shape them and contribute to the emergence of behaviors. They also enable individuals to establish strong modeling mechanisms for them to understand and construct their own world by improving their intuition and emotional development (Koçak, 2013).

When the relevant literature is examined, it is seen that metaphor studies are related to the concepts of museum (Bozdoğan ve Sünbül, 2016), tolerance (Mutluer, 2015), peace (Bulut ve Koca, 2017), constitution (Memişoğlu ve Soylu (2017), identity and culture (Akdoğan, Çiydem ve Ocak, 2017) and national holiday (Öteleş, 2020). The aim of this research is to determine the perceptions of secondary school students about the concept of "common heritage" through metaphors. In accordance with this aim, the following questions were searched for an answer: With which metaphors do secondary school students explain their perceptions of the concept of "common heritage"? Under which categories can the metaphors stated by secondary school students regarding the concept of common heritage be included in terms of their common characteristics? Is there a gender difference in the perceptions of secondary school students about the concept of common heritage?

METHOD

Model of the Study

This study is a descriptive research. In the study, survey model was used. Survey is a research model that aims to identify a past or present situation as it exists (Karasar, 2020).

Study Group of the Research

The research was carried out with 296 students studying in 6th and 7th grades in the 2021-2022 academic year in 5 secondary schools in Konya. Criterion sampling, which is one of the sampling methods used in qualitative research, was used. In this sampling technique, the sample is determined according to predetermined criteria (Patton, 2014; Karagöz, 2017). The subject of "Common Heritage" discussed in this research is one of the last units of the 5th grade. Data were collected at the beginning of the term. For this reason, it was thought that the 5th graders would not have a full grasp of the research subject and the 6th and 7th grade secondary school students, who were thought to have knowledge about the subject, were included in the research, as they had covered the issue of common heritage in the 5th grade. In terms of 8th grade students' transition to Revolution History and Kemalism course, the study was carried out only with 6th and 7th grades. In addition, volunteerism was taken into account in determining the students who would participate in the research. The gender distribution of the students participating in the research is shown in Table 1.

Table 1. The gender distribution of the students

Feature	Group	n	%
Gender	Female	152	51,4
	Male	144	48,6
	Total	296	100,0

As seen in Table 1, a total of 296 students participated in the study, 152 of which were females (51.4%) and 144 of which were males (48.6%). Accordingly, it can be said that the gender distribution of the participants is close to each other and shows a balanced distribution.

Data Collection Tools and Techniques

In order to reveal the metaphors of the students participating in the research about the concept of common heritage, each of them was asked to complete the sentence "Common inheritance is like... because ...". For this purpose, forms were distributed to the students. In studies where metaphor is used as a research tool, the concept of "like" is generally used to more clearly evoke the connection between the subject of the metaphor and the source of the metaphor. By including the concept of "because", participants are asked to provide a justification or logical basis for their metaphors (Saban, 2008).

Data Collection

After the questionnaire form used in the collection of research data was prepared, summary information about the subject was provided to the participants firstly. During the questionnaire application phase, the participants were asked to complete the questionnaires distributed to them with their original thoughts. Data were obtained in September-October 2021. The forms were completed in written form by the students and collected back in about 10 minutes. Afterwards, the information of the students who filled out the questionnaires was coded as S1M, S1F... to be used in the analysis of the data.

Analysis of Data

The data obtained in order to search for answers to the research problems were analyzed by qualitative methods. For this purpose, the collected data were subjected to 'content analysis' processes in order to transform them into meaningful and systematic structures. Content analysis focuses on the phenomenon and the origin of the event, which forms the basis of the research, and an inductive approach is put forward (Baltacı, 2019). In content analysis, data obtained through interviews, observations or documents can be analyzed in four stages. These are; (1) resolving the data, (2) generating categories and themes, (3) organizing categories and themes, (4) reaching and interpreting the findings (Eysenbach and Köhler, 2002; Miles and Huberman, 1994). In the study, the data were analyzed by performing the above-mentioned steps. During resolving the data, the answers that were not suitable for the purpose of the study, the questionnaires in which the area determined for the definition of the concept was empty, the questionnaires in which the metaphor was defined, however, the reason was not stated, and the questionnaires in which the metaphor and the reason were not consistent were deemed invalid. Then, the metaphors and their reasons were divided into groups to constitute a meaningful whole among themselves, in other words, themes were generated. After the themes were generated, the concepts that had the same meaning but were expressed with different metaphors in the metaphor tables were simplified and the tables were rearranged. In the last stage, the process of creating a table containing the frequency and percentiles of the metaphors and related themes and data visualization was carried out, the research findings were reached and the obtained findings were interpreted.

In the study, cross-table analyzes were carried out to determine how the opinions of the participants differ according to independent variables such as gender etc. Cross table analysis is an analysis method applied in social sciences to examine the relationships between two or more variables (Özbay, 2008). An example of this is examining whether there is a relationship between the ethnic origin of individuals and the region they live in (Sweet and Grace-Martin, 2003). In the cross table, the ratios of male and female individuals were written in vertical columns and metaphor groups were written in horizontal rows, and in this way, it was analyzed whether the students thought the same or differently on a certain subject according to their gender groups, and if there was a difference, how the distribution emerged.

Validity and Reliability of The Research

In the research, it was examined how the concept of 'common heritage' is perceived and defined by secondary school students. In this direction, data were collected from 296 secondary school students studying in five different schools with a questionnaire. What the students wrote to the relevant places in the questionnaires was limited to their metaphors and justifications. The statements of the students were presented to the reader by quoting directly. Participant coding has been added to the last part of these directly quoted statements. A second list was prepared with a list of valid metaphors obtained from the participants and category names.

These lists were given to an expert working at Necmettin Erbakan University, Ahmet Keleşoğlu Education Faculty, Social Studies Education Department. The expert was asked to place all of the metaphors in the first list to the category list present in the second list. In the next process, the categories created by the researcher and the matches made by the expert were compared. With this comparison, consensus and disagreements were determined and the reliability of the research was calculated. Miles and Huberman's formula [Reliability: Consensus / (Consensus + Disagreement) x 100] was used for this calculation. Reliability for the unplanned urbanization metaphor (294/(294+2) x 100=) was 99%. In qualitative studies, a desired level of reliability is achieved when the agreement between expert and researcher evaluations is 90% or more (Saban, 2008).

FINDINGS

Findings regarding the Metaphors Explained by the Participants Regarding the Concept of 'Common Heritage'

Based on the responses to the open-ended question like “Common inheritance is like/similar to Because,” asked to secondary school 6th and 7th students, metaphors used by students to explain the concept of common heritage were determined. The frequency and percentage distributions of the identified metaphors are presented in Table 2.

Table 2. Metaphors Regarding the Concept of 'Common Heritage'

Number	Metaphor	f	%	Number	Metaphor	f	%
1	Book	18	6,1	29	İnternet	3	1,0
2	Treasure	17	5,7	30	Pen	3	1,0
3	Tree	11	3,7	31	Culture	3	1,0
4	Rope	10	3,4	32	Ladder	3	1,0
5	Water	8	2,7	33	Money	3	1,0
6	Time	8	2,7	34	Stream	2	0,7
7	Chain	8	2,7	35	Memory	2	0,7
8	Gold	6	2,0	36	Antique	2	0,7
9	Sun	6	2,0	37	Mirror	2	0,7
10	Light	6	2,0	38	Value	2	0,7
11	Diamond	5	1,7	39	Flash memory	2	0,7
12	Knowledge	4	1,4	40	Gift	2	0,7
13	Building	4	1,4	41	Bridge	2	0,7
14	Sea	4	1,4	42	Jewellery	2	0,7
15	World	4	1,4	43	Teacher	2	0,7
16	Gene	4	1,4	44	Painting	2	0,7
17	Piggy bank	4	1,4	45	Historical artifacts	2	0,7
18	Telephone	4	1,4	46	Technology	2	0,7
19	Food	4	1,4	47	Space	2	0,7
20	Parent	3	1,0	48	Road	2	0,7
21	Friend	3	1,0	49	Network	1	0,3
22	Moon	3	1,0	50	Family	1	0,3
23	Bond	3	1,0	51	Albert Einstein	1	0,3
24	Connective	3	1,0	52	Encyclopedia	1	0,3
25	Mountain	3	1,0	53	Scarf	1	0,3
26	Labor	3	1,0	54	Flag	1	0,3
27	Lantern	3	1,0	55	Scholar	1	0,3
28	Lake	3	1,0	56	Science	1	0,3

Table 2. Metaphors Regarding the Concept of 'Common Heritage' (continuing)

Number	Metaphor	f	%	Number	Metaphor	f	%
57	Sentence description	1	0,3	97	Landscape	1	0,3
58	Wallet	1	0,3	98	Magnet	1	0,3
59	Bag	1	0,3	99	Breath	1	0,3
60	Multiplication	1	0,3	100	River	1	0,3
61	Core	1	0,3	101	Blessing	1	0,3
62	Hole	1	0,3	102	Arrow	1	0,3
63	Notebook	1	0,3	103	School	1	0,3
64	Listen to the teacher	1	0,3	104	Ocean	1	0,3
65	Giant	1	0,3	105	Forest	1	0,3
66	State	1	0,3	106	Student	1	0,3
67	Language	1	0,3	107	Liberty	1	0,3
68	Deposit	1	0,3	108	Window	1	0,3
69	Enes Batur	1	0,3	109	Plan	1	0,3
70	Object	1	0,3	110	Puzzle	1	0,3
71	Universe	1	0,3	111	Novel	1	0,3
72	Future	1	0,3	112	Clock	1	0,3
73	Google	1	0,3	113	Hair	1	0,3
74	Sky	1	0,3	114	Love	1	0,3
75	Eyeglass	1	0,3	115	Exam	1	0,3
76	Halay	1	0,3	116	Grade	1	0,3
77	Public dowery	1	0,3	117	Infinity	1	0,3
78	Pool	1	0,3	118	Surname	1	0,3
79	Animal species	1	0,3	119	Word	1	0,3
80	Share	1	0,3	120	Dictionary	1	0,3
81	Communication	1	0,3	121	Song	1	0,3
82	Innovation	1	0,3	122	City	1	0,3
83	Positively Alzheimer	1	0,3	123	History	1	0,3
84	Wire	1	0,3	124	Telescope	1	0,3
85	Paper	1	0,3	125	Seed	1	0,3
86	Heart	1	0,3	126	Plane	1	0,3
87	Door	1	0,3	127	Kite	1	0,3
88	Snow flakes	1	0,3	128	USB	1	0,3
89	Sword	1	0,3	129	Country	1	0,3
90	Bucket	1	0,3	130	Native Country	1	0,3
91	Stem	1	0,3	131	Rain	1	0,3
92	Sand	1	0,3	132	Fake news	1	0,3
93	Koran	1	0,3	133	Jigsaw	1	0,3
94	Library	1	0,3	134	Composition	1	0,3
95	Cave	1	0,3	135	Writing	1	0,3
96	Mushroom	1	0,3	136	Star	1	0,3
				Total		296	100

When the information in Table 2 was examined, it was determined that the students explained the concept of common heritage with 136 metaphors.

Findings Regarding Conceptual Categories Carrying Common Features of Metaphors Expressing Secondary School Students' Perceptions on the Concept of 'Common Heritage'

After determining that secondary school students used 136 different metaphors to explain the concept of common heritage, conceptual categories with common characteristics of these metaphors, in other words, the themes, were determined. While creating the categories, the reasons why metaphors were preferred, in other words, their reasons, were taken into account. As a result of the analyzes performed, it was determined that metaphors could be classified under 19 different categories/themes. The categories created in this context and their related metaphors are shown in Table 3.

Table 3. Metaphor Categories Developed by Students Regarding the Concept of Common Heritage

Number	Category	Metaphor	n	f	%
1.	Common heritage in terms of past and future connection	Road(2), time(5), river, bridge, mirror, time, telephone, chain(5), stairs(2), moon, plane, sword, bond(2), universe, tree, treasure, object, history, share, gene, antique, rope, door, window, light, wire	26	37	12,50
2.	Common heritage in terms of teaching	Glasses, telescope, mother and father(2), sea, pencil, book(13), science, clock, painting, friend, Google, blessing, student, teacher, internet, information, encyclopedia, treasure, library, scholar, word dictionary, rope, sun	24	37	12,50
3.	Common heritage in terms of value	Antique, treasure(13), diamond(4), flag, gold(4), net, jewel(2), value, love, novel, world, piggy bank, emerald	13	32	10,81
4.	Common heritage in terms of progress by accumulation	Giant, pit, hair, bucket, snowflakes, tree(4), mountain(3), lake(3), halay, seed, fake news, piggy bank(3), cave, core, chain, gene, money(2), rope, forest, pool	21	30	10,14
5.	Common heritage in terms of transmission from generation to generation	Root, paper, gene (2), historical artifact (2), surname, trust, unifying, mirror, gift, water, sun, homeland, building, gold, culture(2), value, treasure, infinity, rope	19	22	7,43
6.	Common heritage in terms of guiding	Light(5), star, sun(3), lantern(3), teacher, moon, arrow, Quran, book, mother and father	10	18	6,08
7.	Common heritage in terms of continuity	Country, puzzle, building, water(3), money, river, pen, tree, lecture, USB, food, stream, flash memory, time	14	16	5,41
8.	Common heritage in terms of universality	Sky, time, space(2), unifying, water, sea(2), freedom, earth, song, knowledge, Albert Einstein, gold, painting, state	14	16	5,41
9.	Common heritage in terms of unity	Bridge, puzzle, connector, magnet, bond, communication, family, chain(2), culture, ocean, rope(3), scarf	12	15	5,07
10.	Common heritage in terms of permanence	Flash memory, water, tree, memory(2), school, notebook, book, string(2), knowledge, world, heart, kite	12	14	4,73
11.	Common heritage in terms of development	Bag, book, innovation, tree(2), technology, animal species, labor, earth, sun, ladder	10	11	3,72
12.	Common heritage in terms of sharing	Future, benign Alzheimer's disease, class, information, dowry of the people, internet, planning, Enes Batur, meal (2), gift	10	11	3,72
13.	Common heritage in terms of utility	City, pen, landscape, sea, phone(3), internet, tree, food	8	10	3,38
14.	Common heritage in terms of labor	Composition, labor(2), exam, sand, wallet	5	6	2,03
15.	Common heritage in terms of significance	Water(2), language, time, breath	4	5	1,69

Table 3. Metaphor Categories Developed by Students Regarding the Concept of Common Heritage (continuing)

Number	Category	Metaphor	n	f	%
16.	Common heritage in inclusiveness	Book(2), tree, mushroom, rain	4	5	1,69
17.	Common heritage in gradualism	Building(2), multiplication, diamond, rope	4	5	1,69
18.	Common heritage in terms of complementarity	Writing, definition of sentence, friend, moon	4	4	1,35
19.	Common heritage in terms of facilitation	Technology, friend	2	2	0,68
Total			216	296	100,0

* Values in parentheses indicate how many times the metaphor was used in the relevant category

As seen in Table 3, the metaphors are discussed in 19 conceptual categories as common heritage in terms of past and future connection, common heritage in terms of teaching, common heritage in terms of value, common heritage in terms of progress by accumulation, common heritage in terms of transmission from generation to generation, common heritage in terms of guidance, common heritage in terms of continuity, common heritage in terms of universality, common heritage in terms of unification, common heritage in terms of permanence, common heritage in terms of development, common heritage in terms of sharing, common heritage in terms of utility, common heritage in terms of labor, common heritage in terms of significance, common heritage in inclusiveness, common heritage in gradualism, common heritage in terms of complementarity, common heritage for facilitation. It was observed that the most metaphor repetitions are in the category of "common heritage in terms of past and future connection" and "common heritage in terms of teaching" with 37 repetitions. Examples of the metaphors, categories and thoughts developed by secondary school students regarding the concept of common heritage are presented below:

1. Common heritage in terms of past and future connection includes the metaphors of path, time, stream, bridge, mirror, time, phone, chain, ladder, moon, plane, sword, connection, universe, tree, treasure, item, history, share, gene, antique, rope, door, window, light and cable.

S31M: "Common heritage is like time. Because it connects the past with the future."

S258F: "Common heritage is like a chain. Because it connects the past and the future, and it is very difficult to break."

S220F: "Common heritage is like a share. Because it enables the transfer of inheritances or values in the fields of art, culture, etc. from the past to the present."

S196M: "Common heritage is like history. Because it comes from the past to the present and shows the way."

2. Common heritage in terms of teaching contains the metaphors of glasses, telescope, mom and dad, sea, pen, book, science, clock, picture, friend, Google, blessing, student, teacher, internet, knowledge, encyclopedia, treasure, library, wise person, word, dictionary, rope and sun.

S88M: "Common heritage is like a book. Because it teaches new information about the past."

S103F: "Common heritage is like science. Because it is the valuable information that Ibn Sina gave us."

S211F: "Common heritage is like a treasure. Because the knowledge from the past enlightens us and makes us sensitive to our past. "

3. Common heritage in terms of value includes the metaphors of antique, treasure, diamond, flag, gold, mesh, jewelry, value, love, novel, world, piggy bank and emerald.

S9F: "Common heritage is like an antique. Because, over time, its value increases and it has remained for a long time. "

S117M: "Common heritage is like a flag. Because it is very precious and valuable. "

S138M: "Common heritage is like a treasure. Because it is very valuable. "

4. Common heritage in terms of progress by accumulation includes the metaphors of giant, pit, hair, bucket, snowflakes, tree, mountain, lake, halay, seed, fake news, piggy bank, cave, core, chain, gene, money, rope, forest and pool.

S10F: "Common heritage is like a bucket. Because it accumulates one after another."

S12M: "Common heritage is like a tree. Because it takes root and grows."

S71F: "Common heritage is like a mountain. Because it is the accumulation of material and spiritual things from the past like a mountain. "

S286F: "Common heritage is like a piggy bank. Because, over time, knowledge accumulates. "

S277F: "Common heritage is like money. Because, as it is accumulated, it is transferred to future generations. "

5. Common heritage in terms of transmission from generation to generation includes the metaphors of root, paper, gene, historical artifact, surname, trust, unifier, mirror, gift, water, sun, homeland, building, gold, culture, value, treasure, infinity and rope.

S3M: " Common heritage is like a root, because it conveys it to new generations."

S32M: "Common heritage is like a trust. Because it enables to pass on what has been taught and given to the next generations."

S83F: "Common heritage is like a building. Because its foundation is laid, it is passed down from generation to generation, and it continues to survive. "

6. Common heritage in terms of guidance includes the metaphors of light, star, sun, lantern, teacher, moon, arrow, Qur 'an, book, mother and father.

S48M: "Common heritage is like light. Because although it dies out, it still illuminates the environment."

S108M: "Common heritage is like a lantern. Because the light of the lantern reflects on another, its light on another."

S123F: "Common heritage is like an arrow. Because it points the way."

7. Common heritage in terms of continuity includes the metaphors of country, puzzle, building, water, money, river, pen, tree, listening to lectures, USB, food, stream, flash memory and time.

S76F: "Common heritage is like water. Because it is a never-ending generation. "

S28M: "Common heritage is like a puzzle. Because it is connected to each other, if a part of it breaks, the connection breaks."

S243M: "Common heritage is like listening to lectures. Because if you do not listen to the beginning, you will not know the end."

8. Common heritage in terms of universality includes the metaphors of sky, time, space, unifier, water, sea, freedom, earth, song, information, Albert Einstein, gold, painting and state.

S68M: "Common heritage is like a common factor. Because it is universal, all people should take care of it."

S127M: "Common heritage is like a sea. Because it spreads everywhere. "

S174F: "Common heritage is like universal knowledge. Because it concerns all of humanity. "

9. Common heritage in terms of unification includes bridge, puzzle, unifier, magnet, bond, communication, family, chain, culture, ocean, rope and scarf metaphors.

S34F: "Common heritage is like a bridge. Because it binds people together. "

S106F: "Common heritage is like a shoelace. Because it keeps people together. "

S270M: "Common heritage is like an ocean. Because it connects the world. "

10. Common heritage in terms of permanence includes the metaphors of flash memory, water, tree, school, notebook, book, rope, information, world, heart and kite.

S76M: "Common heritage is like water. Because it never ends. "

S56M: "Common heritage is like a school. Because even if you study it, it's not over."

S168M: "Common heritage is like a kite. Because it will dominate an unlimited area and it will continue to increase as long as the rope gets longer and life allows."

11. Common heritage in terms of development includes the metaphors of bag, book, innovation, tree, technology, animal species, labor, earth, sun and stairs.

S215M: "Common heritage is like a bag. Because it carries all knowledge and carries it forward. "

S198M: "Common heritage is like technology. Because every day new things are added to it."

S268M: "Common heritage is like the world. Because it builds up gradually and everyone benefits."

12. Common heritage in terms of sharing includes the metaphors of future, well-directed Alzheimer's disease, class, information, public dowry, internet, planning, Enes Batur, food and gift.

S43F: "Common heritage is like a class. Because all students use the same smart board. "

S77M: "Common heritage is like knowledge. Because it multiplies when it is shared. "

S170M: "common inheritance is like sharing your food. Because it is the food of all nations. "

13. Common heritage in terms of utility includes metaphors of city, pen, landscape, sea, telephone, internet, tree and food.

S27F: "Common heritage is like a pen. Because it will always be useful to us. "

S16M: "Common heritage is like a city. Because everyone benefits, it is useful for everyone. "

S42F: "Common heritage is like a landscape. Because it refreshes people and gives them peace."

14. Common heritage in terms of labor includes the metaphors of work, labor, exam, sand and wallet.

S14M: "Common heritage is like a work. Because it requires the labor of many people."

S151M: "Common heritage is like a wallet. Because you have to protect the wallet at all times, money can enter that wallet with labor."

S231F: "Common heritage is like labor. Because the continuation of the family is a share of that legacy with anything earned by working hard."

15. Common heritage in terms of significance includes metaphors of water, language, time and breath.

S76F: "Common heritage is like water. Because it is something that everyone uses, and without water, there is no life. "

S234M: "Common heritage is like a language. Because if the language is lost, humanity will also disappear, if the common heritage is lost, science and common views will disappear."

S266M: "Common heritage is like breathing. Because without our breath, we cannot live, it is important and our greatest value."

16. Common heritage in inclusiveness contains the metaphors of book, tree, mushroom and rain.

S248M: "Common heritage is like a history book. Because it covers the material and spiritual values related to the old period. "

S287F: "Common heritage is like a leaf. Because it's made up of a lot of lines. "

17. Common heritage in gradualism contains the metaphors of building, multiplication, diamond and rope.

S21F: "Common heritage is like a brick wall. Because the cultures of the world have created an infrastructure for it and it has grown like a wall."

S120M: "Common heritage is like multiplication. Because when people reveal their inventions, things increase."

S242F: "Common heritage is like a rope. Because it was formed as a result of long processes."

18. Common heritage in terms of complementarity includes metaphors of text, definition of the sentence, friend and moon.

S62F: "Common heritage is like the definition of a sentence. Because it represents us, without the definition of the sentence, the sentence is nonsensical."

S124F: "Common heritage is like a friend. Because it's consoling."

19. Common heritage for facilitation contains the metaphors of technology and friend.

S7M: "Common heritage is like technology tools. Because it makes life easier."

S80M: "Common heritage is like a close friend. Because it helps people to live, learn, eat and drink."

Findings on Metaphor Categories Related to the Concept of Common Heritage and Differentiation of Students by Gender

In order to explain the concept of common heritage of secondary school students and to determine how the categories of metaphors they developed differ according to their genders, a 'cross-table' analysis was performed. The results obtained are shown in Table 4.

Table 4. Differentiation of Metaphor Categories According to Gender of Students

		Gender		
		Female	Male	Total
Common heritage in terms of past and future connection	n	18	19	37
	% Metaphor Category	48,6%	51,4%	100,0%
	% Gender	11,8%	13,2%	12,5%
Common heritage in terms of teaching	n	21	16	37
	% Metaphor Category	56,8%	43,2%	100,0%
	% Gender	13,8%	11,1%	12,5%
Common heritage in terms of value	n	15	17	32
	% Metaphor Category	46,9%	53,1%	100,0%
	% Gender	9,9%	11,8%	10,8%
Common heritage in terms of progress by accumulation	n	17	13	30
	% Metaphor Category	56,7%	43,3%	100,0%
	% Gender	11,2%	9,0%	10,1%
Common heritage in terms of transmission from generation to generation	n	11	11	22
	% Metaphor Category	50,0%	50,0%	100,0%
	% Gender	7,2%	7,6%	7,4%
Common heritage in terms of guiding	n	9	9	18
	% Metaphor Category	50,0%	50,0%	100,0%
	% Gender	5,9%	6,3%	6,1%
Common heritage in terms of continuity	n	9	7	16
	% Metaphor Category	56,3%	43,8%	100,0%
	% Gender	5,9%	4,9%	5,4%
Common heritage in terms of universality	n	5	11	16
	% Metaphor Category	31,3%	68,8%	100,0%
	% Gender	3,3%	7,6%	5,4%
Common heritage in terms of unity	n	10	5	15
	% Metaphor Category	66,7%	33,3%	100,0%
	% Gender	6,6%	3,5%	5,1%
Common heritage in terms of permanence	n	8	6	14
	% Metaphor Category	57,1%	42,9%	100,0%
	% Gender	5,3%	4,2%	4,7%
Common heritage in terms of development	n	4	7	11
	% Metaphor Category	36,4%	63,6%	100,0%
	% Gender	2,6%	4,9%	3,7%
Common heritage in terms of sharing	n	6	5	11
	% Metaphor Category	54,5%	45,5%	100,0%
	% Gender	3,9%	3,5%	3,7%
Common heritage in terms of utility	n	8	2	10
	% Metaphor Category	80,0%	20,0%	100,0%
	% Gender	5,3%	1,4%	3,4%
Common heritage in terms of labor	n	1	5	6
	% Metaphor Category	16,7%	83,3%	100,0%
	% Gender	0,7%	3,5%	2,0%

Table 4. Differentiation of Metaphor Categories According to Gender of Students (continuing)

		Gender		Total
		Female	Male	
Common heritage in terms of significance	n	1	4	5
	% Metaphor Category	20,0%	80,0%	100,0%
	% Gender	0,7%	2,8%	1,7%
Common heritage in inclusiveness	n	3	2	5
	% Metaphor Category	60,0%	40,0%	100,0%
	% Gender	2,0%	1,4%	1,7%
Common heritage in gradualism	n	3	2	5
	% Metaphor Category	60,0%	40,0%	100,0%
	% Gender	2,0%	1,4%	1,7%
Common heritage in terms of complementarity	n	3	1	4
	% Metaphor Category	75,0%	25,0%	100,0%
	% Gender	2,0%	0,7%	1,4%
Common heritage in terms of facilitation	n	0	2	2
	% Metaphor Category	0,0%	100,0%	100,0%
	% Gender	0,0%	1,4%	0,7%
Total	n	152	144	296
	% Metaphor Category	51,4%	48,6%	100,0%
	% Gender	100,0%	100,0%	100,0%

When Table 4 was examined, it was determined that female and male students preferred metaphors close to each other in the categories of common heritage in terms of guidance (female, 50.0%; male, 50.0%) and common heritage in terms of transmission from generation to generation (female, 50.0%; male, 50.0%).

Compared to male students, female students preferred metaphors in the categories of common heritage in terms of accumulative/increasing progress (female, 56.7%; male, 43.3%), common heritage in terms of teaching (female, 56.8%; male, 43.2%), common heritage in terms of continuity (female, 56.3%; male, 43.8%), common inheritance in terms of benefit (female, 80.0%; male, 20.0%), common heritage in terms of cohesiveness (female, 66.7%; male, 33.3%), common heritage in terms of unification (female, 75.0%; male, 25.0%), common inheritance in terms of sharing (female, 54.5%; male, 45.5%), common inheritance in terms of permanence (female, 57.1%; male, 42.9%), common inheritance in terms of comprehensiveness (female, 60.0%; male, 40.0%) and common inheritance in terms of progressivity (female, 60.0%; male 40.0%)

On the other hand, compared to female students, male students adopted the metaphors in the categories of common heritage in terms of past and future connection (male, 51.4%; female, 48.6%), common heritage in terms of value (male, 56.8%; female, 43.2%), common heritage in terms of development (male, 63.6%; female, 36.4%), common heritage in terms of universality (male, 68.8%; female, 31.3%), common inheritance in terms of importance (male, 80.0%; female, 20.0%), common heritage in terms of facilitation (male, 100.0%; female, 0.0%) and common inheritance in terms of labor (male, 83.3%; female, 16.7%) more.

According to the relevant table, the metaphor groups that female students attribute the most meaning to can be listed as common heritage in terms of didactic quality (13.8%), common heritage in terms of past and future

connection (11.8%), common heritage in terms of accumulative/increasing progress (11.2%), common heritage in terms of value (9.9%), common heritage in terms of transmission from generation to generation (7.2%), common heritage in terms of unification (6.6%), common heritage in permanence (5.3%), common heritage in terms of sharing (3.9%) and common heritage in terms of universality (3.3%). The order of male students' preferences in this regard is as follows: common heritage in terms of past and future connection (13.2%), common heritage in terms of value (11.8%), common heritage in terms of didactic quality (11.1%), common heritage in terms of accumulative/increasing progress (9.0%), common heritage in terms of transmission from generation to generation and common heritage in terms of universality (7.6%), common heritage in terms of guidance (6.3%), common heritage in terms of development and common heritage in terms of continuity (4.9%).

CONCLUSION and DISCUSSION

In this study, it was examined through which metaphors secondary school students explained their perceptions about the concept of common heritage. In the study, first of all, a conceptual framework was created by revealing all the details of the concepts related to the subject. A questionnaire was applied to 296 secondary school students studying in 5 different secondary schools in Konya province, and research data were collected by qualitative methods. It was determined that students were able to produce metaphors containing quite different areas in order to explain the concept of common heritage.

It was determined that secondary school students explained the concept of common heritage with 136 different metaphors. According to the results of the analysis, it was determined that the students used the metaphor of book 18 times, the metaphor of treasure 17 times, the metaphor of tree 11 times, the metaphor of rope 10 times, the metaphor of water, time and chain 8 times, the metaphor of gold, sun and light 6 times, and the metaphor of diamond 5 times, the metaphors of knowledge, building, sea, world, gene, piggy bank, phone and food 4 times, the metaphors of mother-father, friend, month, bond, connective, mountain, labor, lantern, lake, internet, pen, culture, ladder and money 3 times, the metaphors of river, memory, antique, mirror, value, flash memory, gift, bridge, jewelry, teacher, painting, historical artifact, technology, space and road twice and other metaphors once in order to explain the concept of common heritage.

In the study, after determining that secondary school students used 136 different metaphors to explain the concept of common heritage, conceptual categories with common characteristics of the determined metaphors were created. In the study, it was determined that the metaphors used by the students can be classified under 19 different categories/themes. As a result of the analyzes related to the categories created, it has been determined that the metaphors developed by the students regarding the concept of common heritage are mostly in the categories of common heritage in terms of past and future connection and common heritage in terms of didactic quality, and they are lowest in the categories of common heritage in terms of facilitation and common heritage in terms of complementarity.

Finally, the study examined how the metaphor categories developed by the students to explain the concept of common heritage differ according to their gender. As a result of the 'cross-table' analysis, it was determined that male and female students preferred metaphors close to each other in the categories of common heritage in terms of guidance and in terms of transmission from generation to generation.

Compared to male students, female students were determined to prefer metaphors in the categories of common heritage in terms of accumulative/increasing progress, common heritage in terms of teaching, common heritage in terms of continuity, common inheritance in terms of benefit, common heritage in terms of cohesiveness, common heritage in terms of unification, common inheritance in terms of sharing, common inheritance in terms of permanence, common inheritance in terms of comprehensiveness and common inheritance in terms of progressivity. On the other hand, compared to female students, male students adopted the metaphors in the categories of common heritage in terms of past and future connection, common heritage in terms of value, common heritage in terms of development, common heritage in terms of universality, common inheritance in terms of importance, common heritage in terms of facilitation and common inheritance in terms of labor more.

When the studies on the subject in the literature are reviewed, it has been determined that the results of the study show parallelism with the literature. For example, in a study conducted by Köroğlu, Yıldırım, and Avcıkurt (2018), the perceptions of students receiving tourism guidance education regarding the concept of 'cultural heritage' were examined through metaphor analysis. As a result of the analysis of the data obtained from the open-ended questionnaires applied to 284 students studying in the 1st, 2nd, 3rd and 4th grades in the spring semester of 2016-2017 academic year, it was determined that students expressed the concept of cultural heritage in 106 metaphors and in 6 categories formed by grouping these metaphors according to their common characteristics. In the study, it was determined that the metaphor of "treasure" for the concept of cultural heritage was produced the most.

A study was conducted by Selanik and Fidan (2013) with 532 teacher candidates studying in order to determine the perceptions of teacher candidates regarding the concept of cultural heritage through metaphors. In the study, the data collected with the form of identifying cultural heritage metaphors were analyzed and interpreted with descriptive analysis technique. At the end of the study, it was determined that the students developed a total of 69 valid metaphors in 5 different categories related to the concept of cultural heritage. When the metaphors developed by the teacher candidates were examined, it was concluded that the most frequently expressed metaphors regarding cultural heritage were 'history', 'language', 'treasure', 'important', 'protected' and 'everything'.

In the research of Günden and Güneren (2021), it is aimed to determine the level of attitudes towards concrete cultural heritage and metaphorical perceptions of the concept of cultural heritage of individuals who directly or indirectly receive higher education with cultural heritage. Research data were obtained from 355 individuals.

At the end of the study, it was stated that 154 metaphors were developed by the participants and that the metaphors could be classified into 8 categories according to their common characteristics. According to the data within the scope of the research, it was determined that the metaphorical perceptions of individuals with higher education towards cultural heritage and their levels of attitude towards concrete cultural heritage were significantly higher. In the study conducted by Güngör, Öztürk, and Ogelman (2022), it was aimed to determine the perceptions of preschool education teaching undergraduate students' perspectives and approaches to the concept of cultural heritage. In the study, it was determined that cultural heritage metaphors were divided into 7 categories. The most commonly used metaphors are tree, treasure, family, past and future, bridge, historical artifact and society.

RECOMMENDATIONS

In line with the results obtained in the study, the following suggestions have been developed for experts, researchers and students who are interested in the subject.

In the study, it was observed that the students mostly expressed the metaphors related to the concept of common heritage with concrete or objective facts or concepts. For example, literary and abstract concepts such as poetry, novels were used much less frequently. In this direction, it is suggested that improvements should be made in secondary school course content so that students can develop abstract and literary concepts. The study was carried out on a single concept, the relationships between the concepts can be examined by conducting studies involving more than one concept in the future. In addition, this study was carried out on 6th and 7th grade students. It can be brought to the literature by making larger-scale studies involving different age and class groups.

ETHICAL TEXT

In this article, journal writing rules, publication principles, research and publication ethics rules and journal ethics rules were followed. Responsibility for any violations that may arise regarding the article belongs to the author(s). The ethics committee approval of the article was obtained from the Social and Human Sciences Scientific Research Ethics Committee of Necmettin Erbakan University, with the date 10/09/2021 and the decision number 2021/439.

Author(s) Contribution Rate Statement: In this study, the contribution rate of the first author is 50% and the contribution rate of the second author is 50%.

REFERENCES

- Erdilmen Ocak, Ş. , Çiydem, E. & Mindivanli Akdoğan, E. (2017). Metaphor Perceptions of Social Studies Teacher Candidates towards the Concepts of Identity and Culture. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 4(3) , 59-71.
- Akpınar, E. (2007). Place of Turkey in the World heritagelist and a new candidate proposal. *Erzincan University Journal of Education Faculty*, 9(1), 81-106.
- Asatekin, N. G. (2004). *Our Cultural and Natural Assets. What, why and how should we protect? Publications of the General Directorate of Cultural Heritage and Museums*. Publication No:104.
- Bozdoğan, K. & Sünbül, A. (2016). Metaphors Developed by Secondary School 7th Grade Students on the Concept of 'Museum'. *Journal of Sakarya University Faculty of Education*, 31, 107-127.
- Bulut, R. & Koca, M.K. (2017). Metaphors of Social Studies Teacher Candidates on the Concept of Peace. *E International Journal of Educational Research*, 12(18), 139-156.
- Cerit, Y. (2008). Opinions of Students, Teachers and Administrators on Metaphors Related to the Concept of Teacher, *Turkish Journal of Educational Sciences*, 6(4), 693-712.
- Eysenbach, G. & Köhler, C. (2002). How do consumers search for and appraise health information on the worldwide web? Qualitative study using focus groups, usabilitytests, and in-depthinter views. *Bmj*, 324(7337), 573-577.
- Karagöz, Y. (2017). *SPSS and Amos Applied Qualitative-Quantitative-Mixed Scientific Research Methods and Publication Ethics*. Nobel.
- Koçak, Ç. (2013), Metaphorical Perceptions of Teacher Candidates towards the Concept of School: Lotus Flower Model, *Mevlana International Journal of Education*, 34(4), 42-54.
- MEB (2021). Secondary School and Imam Hatip Secondary School Social Studies 5 Textbook.
- Memişoğlu, H. & Soylu, T. (2017). Metaphorical perceptions of social studies teacher candidates about the concept of constitution. *Journal of Education and Training Research*, 6(4), 129–138.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expandedsourcebook*. Sage Publications, Inc.
- Mutluer, C. (2015). Metaphorical Perceptions of Social Studies Teacher Candidates on the Concept of "Tolerance". *Journal of the School of History*, 8(22),575-595.
- Öteleş, Ü. U. (2020). Metaphors of Social Studies Teacher Candidates on the Concept of National Holiday. *Ekev Journal of Academy*, 82, 501-514.
- Özbay, Ö. (2008). How to do cross table analysis: a practical explanation. *Hacettepe University Turkish Studies (HUTAD)*, (9), 459-470.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative Research and Evaluation Methods*. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir (Ed). Pegem Academy.
- Saban, A. (2008). Metaphors regarding school. *Educational Management in Theory and Practice*, 55, 459-496.
- Sweet, S. A. & Grace-Martin, K. (2003). *Data Analysis with SPSS: A First Course in Applied Statistics*. Boston: Allyn and Bacon.

UNESCO (2009). Unesco World Heritage Centre–Official Site [online], United Nations, v3.0, updated 2 April 2009, <http://whc.unesco.org/en/about/>.

Yeşilbursa, C. C. & Üçarkuş, E. (2021). Middle School Students' Views on Common Heritage, *Journal of Individual Differences in Education*, 3(1), 20-31.

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN “ORTAK MİRAS” KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI¹

Öz

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin “ortak miras” kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla tespit etmektir. Çalışma, betimsel bir araştırmadır. Çalışmada, tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma Konya ilinde bulunan 5 ortaokulda, 2021-2022 eğitim öğretim yılında 6. ve 7. sınıflarda öğrenim gören 296 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırma ile ilgili verileri toplamak amacıyla birinci kısmı öğrencilerin cinsiyet bilgilerini, ikinci kısmı “Ortak miras gibidir, çünkü” cümlesini içeren bir form kullanılmıştır. Toplanan veriler anlamlı ve sistematik yapılara dönüştürülmek üzere ‘içerik analizi’ işlemlerine tabi tutulmuştur. Araştırma verilerinin analizleri sonucunda, öğrencilerin ortak miras kavramını 136 metafor ile açıkladıkları tespit edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin ortak miras kavramını açıklamak için en çok; kitap, hazine, ağaç, ip, su, zaman, zincir, altın, güneş, ışık, elmas, bilgi, bina, deniz, dünya, gen, kumbara, telefon, yemek, anne-baba, arkadaş, ay, bağ, birleştirici, dağ, emek, fener, göl, internet, kalem, kültür, merdiven, para, akarsu, anı, antika, ayna, değer, flash bellek, hediye, köprü, mücevher, öğretmen, resim, tarihi eser, teknoloji, uzay ve yol metaforlarını kullandıkları tespit edilmiştir. Öğrenciler tarafından ifade edilen metaforların ortak özellikleri göz önünde bulundurularak 19 farklı kategori oluşturulmuştur. Bu kategoriler, geçmiş ve gelecek bağlantısı açısından ortak miras, öğreticilik açısından ortak miras, değerlilik açısından ortak miras, birikerek/çoğalarak ilerleme bakımından ortak miras, nesilden nesile aktarım açısından ortak miras, yol göstericilik açısından ortak miras, süreklilik açısından ortak miras, evrensellik açısından ortak miras, birleştiricilik açısından ortak miras, kalıcılık bakımından ortak miras, gelişme gösterme açısından ortak miras, paylaşımcılık açısından ortak miras, fayda sağlama açısından ortak miras, emeksellik açısından ortak miras, önemlilik açısından ortak miras, kapsayıcılık açısından ortak miras, aşamalılık bakımından ortak miras, tamamlayıcılık açısından ortak miras, kolaylaştırıcılık açısından ortak miras olarak adlandırılmıştır. Çalışmada son olarak, öğrencilerin ortak miras kavramını açıklamak için geliştirdikleri metaforların kategorilerinin cinsiyetlerine göre nasıl farklılaştığı incelenmiş ve kategorilere göre bazı farklılıklar ortaya çıktığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Ortak miras, ortaokul, metafor.

¹ Bu makale, Fadimana Rabia Büyükdikmen’in 2022 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalında Doç. Dr. Tuğba Cevriye Özkaral’ın danışmanlığında tamamladığı “Ortaokul Öğrencilerinin Ortak Miras Kavramına İlişkin Metaforik Algıları” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

GİRİŞ

Ortak miras geçmişten günümüze kadar tüm insanların, toplumların, uygarlıkların ve ulusların oluşturduğu maddi ve manevi değerlerdir. Ortak miras tarihin en eski dönemlerinden başlayarak pek çok insanın bilgi birikimi, deneyimi ve emeği sonucunda oluşturulmuştur. Ortak miras konusu Sosyal Bilgiler 5.sınıf ders kitabı (MEB, 2021), "Küresel Etkileşim" ünitesi içerisinde sayfa 180 ile 186'yı kapsamaktadır. Ortak miras ile ilgili Göbekli Tepe'nin ortak miras kabul edilmesi üzerinde durulmuştur. İnsanlığın bilim mirasına "Louis Pasteur, Madam Curie, Gazi Yaşargil, Aziz Sançar" örnek olarak verilmiştir. İnsanlığın edebiyat mirasına örnek olarak "Oğuz Kağan Destanı, Victor Hugo'nun Sefiller romanı, Homeros'un İlayda'sı" verilmiştir. İnsanlığın sanat mirasına "Levni'ye ait bir minyatür ve Leonardo Da Vinci'nin Mona Lisa tablosu" örnek olarak verilmiştir. UNESCO Dünya Miras listesinden bahsedilmiş, ülkemizde bulunan bu listeye giren bazı doğal ve tarihi yerlerden bahsedilmiştir.

1970'lerden sonra çevre sorunlarının küresel boyutlara ulaşması sonucunda doğal çevre değerleri küresel çevre malları ve yerel tarihi-kültürel değerler insanlığın ortak mirası olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Dünya mirası kavramı yerine ortak miras kavramı kullanılabilir. Dünya mirası olarak da bilinen ortak miras kavramını şu şekilde tanımlamak mümkündür: "Geçmişimizden geriye kalanlar, bugün birlikte var olduğumuz ve gelecek nesillere bırakacağımız mirasımızdır. Kültürel ve doğal mirasımızın her biri yeri doldurulamaz yaşam ve ilham kaynaklarıdır (Yeşilbursa ve Üçarkuş, 2021). Günümüzde hemen her ülke, var olan değerleri gelecek nesillere aktarma, dünyada saygın bir konuma sahip olma isteği gibi nedenlerle kültür ve tabiat varlıklarını koruma ve tanıtmaya çabası içindedir. Bu doğrultuda uluslararası kuruluşlar ortak mirasın korunması için çalışırken ve uluslararası yasalar çıkarılırken eğitime de ağırlık verilmektedir (Akpınar, 2007). Avrupa Birliği'nin eğitim hedeflerinden biri, insanları ortak mirastan haberdar etmektir. Avrupa Birliği'nin eğitim hedefleri doğrultusunda Milli eğitim sistemi, kendi ulusal kültürünü öğrenmiş ve farklı kültürleri yorumlayabilen bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca ülkemiz, üyesi olduğu UNESCO tarafından oluşturulan "Dünya Kültür ve Tabiat Mirasının Korunması Sözleşmesi"ni imzalayarak koruma konusunda eğitim ve farkındalık programları yürütmeyi kabul etmiştir. Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyeti, halkın doğayı koruma konusunda bilinçlendirilmesi gereğini kabul etmiş ve ortak miras gibi kavramları programa dâhil etmiştir (Asatekin, 2004).

1972 UNESCO Dünyanın Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına İlişkin Sözleşmesi, gelecek nesiller için olağanüstü evrensel değere sahip kültürel ve doğal mirası korumak için kurulmuştur. Bu amaca ulaşmak için, her ulusun halkının yalnızca kendi özel mirasının değil, aynı zamanda Mısır Piramitlerinden Ekvador'daki Galapagos Adalarına, Yunanistan'daki Akropolis'ten Filipin Cordilleras'ın Pirinç Tarlalarına kadar dünya mirasımızın muazzam zenginliği ve çeşitliliğinin de farkında olması hayati önem taşımaktadır. Dünya Mirası Sözleşmesini imzalayan 177 ülke, dünya mirasımızı korumak için devam eden bir misyon üstlenmiştir (Ryan ve Silvano, 2009). Türkiye'de on dokuz tane UNESCO Dünya Mirası bulunmaktadır. İlk olarak 1985'te İstanbul'un Tarihi Alanları, Göreme Millî Parkı ve Kapadokya ile Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, son olarak da 2021'de

Arslantepe Höyüğü listeye dâhil edilmiştir. Listedeki varlıklardan on yedisi kültürel, ikisi karma alandır. Türkiye'nin Dünya Mirası Geçici Listesi'nde ise seksen dört tane varlığı bulunmaktadır (www.unesco.org.tr).

Ortaokul öğrencilerinin ortak miras kavramına ilişkin algıları önem taşımaktadır. Bu algılar metaforlar yoluyla tespit edilebilmektedir. Metafor kelimesi Yunanca bir kelime olan metapherein kelimesinden gelmektedir. Meta 'arasında', pherein ise 'taşımak' anlamına gelir. Birçok araştırmacı ve edebiyatçı, metaforları birçok farklı şekilde tanımlamıştır. Geleneksel metafor veya retorik çizgisindeki bir metafor çalışması, Aristoteles'ten Richards'a kadar bilginlere kadar uzanabilir. Aristoteles, Poetika adlı ünlü eserlerinde metafor tanımını verir: "Metafor, bir şeye başka bir şeye ait olan bir ad vermekten ibarettir; aktarım ya cinsten türe, ya türden cinse, ya türden türe ya da analogiye dayalıdır" (Cerit, 2008). Metaforlar, bir konuşma yazısına çekicilik katan dillerin figürleri olarak bilinse de günlük hayatta geniş bir kullanım alanına sahiptir. Metaforların netlik, yoğunluk ve açıklayıcılık gibi belirli özelliklerinin yanı sıra bireylerin ifade, davranış, sezgi ve duygusal gelişimleri üzerinde de önemli etkileri vardır. Metaforlar bilişsel süreçleri ve eylemleri etkiler ve bireylerin ifadelerini şekillendirirken kendilerini ifade etmelerini sağlar. Bireyleri etkileyen metaforlar sadece düşünceleri yansıtmakla kalmaz, aynı zamanda onları şekillendirir ve davranışların ortaya çıkmasına katkıda bulunur. Ayrıca bireylerin sezgilerini ve duygusal gelişimlerini geliştirerek, bireylerin kendi dünyalarını anlamaları ve yapılandırmaları için güçlü modelleme mekanizmaları kurmalarına olanak sağlar (Koçak, 2013).

İlgili alanyazın incelendiğinde metafor çalışmalarının; müze (Bozdoğan ve Sünbül, 2016), hoşgörü (Mutluer, 2015), barış (Bulut ve Koca, 2017), anayasa (Memişoğlu ve Soylu (2017), kimlik ve kültür (Akdoğan, Çiydem ve Ocak, 2017), milli bayram (Öteleş, 2020) kavramlarına yönelik olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın amacı ise, ortaokul öğrencilerinin "ortak miras" kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Ortaokul öğrencileri "ortak miras" kavramına ilişkin sahip oldukları algılarını hangi metaforlar ile açıklamaktadırlar?

Ortaokul öğrencileri tarafından ortak miras kavramına ilişkin olarak belirtilen metaforlar ortak özellikleri açısından hangi kategoriler altında yer alabilirler?

Ortaokul öğrencilerinin ortak miras kavramıyla ilgili algılarında cinsiyete göre farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, betimsel bir araştırmadır. Çalışmada, tarama modeli kullanılmıştır. Tarama, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2020).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırma Konya ilinde bulunan 5 ortaokulda, 2021-2022 eğitim öğretim yılında 6. ve 7. sınıflarda öğrenim gören 296 öğrenci ile yürütülmüştür. Nitel araştırmalarda kullanılan örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Bu örnekleme tekniğinde örneklem önceden belirlenmiş ölçütlere göre belirlenir (Patton, 2014; Karagöz, 2017). Bu araştırmada ele alınan “Ortak Miras” konusu 5.sınıfın son ünitelerinden birisidir. Veriler dönem başında toplanmıştır. Bu nedenle 5. sınıfların araştırma konusuna tam olarak hâkim olmayacakları düşünülmüş ve 5.sınıfta ortak miras konusunu işlemiş olmaları ölçütü itibari ile konu hakkında bilgi sahibi oldukları düşünülen 6. ve 7. sınıf ortaokul öğrencileri araştırmaya dâhil edilmiş olup 8.sınıf öğrencilerinin İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine geçiş yapmaları açısından çalışma yalnızca 6. ve 7. Sınıflar ile yürütülmüştür. Ayrıca, araştırmaya katılım sağlayacak öğrencilerin belirlenmesinde gönüllük esası göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

Özellik	Grup	N	%
Cinsiyet	Kız	152	51,4
	Erkek	144	48,6
	Toplam	296	100,0

Tablo 1’de görüldüğü üzere, araştırmaya 152 kız (%51,4) ve 144 erkek (%48,6) toplam 296 öğrenci katılım sağlamıştır. Buna göre, katılımcıların cinsiyet dağılımlarının birbirlerine yakın sayıda ve dengeli bir dağılım gösterdiği söylenebilir.

Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin ortak miras kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla onların her birinden “Ortak miras... gibidir, çünkü ...” cümlesini tamamlaması istenmiştir. Bu amaçla öğrencilere form dağıtılmıştır. Metaforun bir araştırma aracı olarak kullanıldığı çalışmalarda “gibi” kavramı genellikle metaforun konusu ile metaforun kaynağı arasındaki bağı daha net bir şekilde çağrıştırmak için kullanılmaktadır. “Çünkü” kavramına da yer verilerek, katılımcıların kendi metaforları için bir gerekçe veya mantıksal dayanak sunmaları istenmektedir (Saban, 2008).

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılan anket formu hazırlandıktan sonra, öncelikle katılımcılara konu ile ilgili özet bilgiler verilmiştir. Anket uygulaması aşamasında, katılımcılardan kendilerine dağıtılan anket formlarını özgün düşünceleri ile tamamlamaları istenmiştir. Veriler, Eylül-Ekim 2021 ayları içerisinde elde edilmiştir. Formlar, öğrenciler tarafından yaklaşık 10 dakika içerisinde yazılı olarak tamamlanmış ve geri toplanmıştır. Daha sonra, anketleri dolduran öğrencilerin bilgileri, verilerin analizinde kullanılmak üzere Ö1E, Ö1K... şeklinde kodlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma problemlerinin cevaplarının aranmasına yönelik olarak elde edilen veriler nitel yöntemlerle analiz edilmiştir. Bu amaçla, toplanan veriler anlamlı ve sistematik yapılara dönüştürülmek üzere 'içerik analizi' işlemlerine tabi tutulmuştur. İçerik analizinde araştırmanın temelini oluşturan olgu ve olayın kökenine odaklanılmakta ve tümevarımcı bir yaklaşım ortaya konulmaktadır (Baltacı, 2019).

İçerik analizinde görüşme, gözlem veya dokümanlar yoluyla elde edilen veriler, dört aşamada analiz edilebilir. Bunlar;

- (1) verilerin çözümlenmesi,
- (2) kategoriye temaların oluşturulması,
- (3) kategori ve temaların düzenlenmesi,
- (4) bulgulara ulaşılması ve yorumlanması (Eysenbach ve Köhler, 2002; Miles ve Huberman, 1994).

Çalışmada, yukarıda ifade edilen işlem basamakları gerçekleştirilerek veriler analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesi aşamasında, çalışmanın amacına uygun olmayan cevaplar, kavramın tanımlanması için belirlenen alanın boş olduğu anketler, metaforun tanımlandığı, ancak gerekçesinin belirtilmediği anketler ve metafor ile gerekçenin tutarlı olmadığı anketler geçersiz sayılmıştır. Daha sonra, metafor ve gerekçeleri kendi aralarında anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde gruplara ayrılmış, diğer bir ifadeyle temalar oluşturulmuştur. Temalar oluşturulduktan sonra, metafor tablolarında aynı anlamı olan fakat farklı metaforlarla ifade edilen kavramlar sadeleştirilmiş ve tablolar yeniden düzenlenmiştir. Son aşamada ise, metaforlar ve ilgili temaların frekans ve yüzdelik dilimlerini içeren tablo oluşturma ve veri görselleştirme işlemi gerçekleştirilmiş, araştırma bulgularına ulaşılmış ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Çalışmada, katılımcıların görüşlerinin cinsiyet vb. bağımsız değişkenlere göre nasıl bir farklılık gösterdiğinin belirlenmesine yönelik olarak çapraz tablo analizleri gerçekleştirilmiştir. Çapraz tablo analizi, sosyal bilimlerde, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkileri incelemeye yönelik olarak uygulanan bir analiz yöntemidir (Özbay, 2008). Buna; bireylerin etnik kökeni ve yaşadıkları bölge arasında bir ilişkinin olup-olmadığının incelenmesi örnek olarak verilebilir (Sweet ve Grace-Martin, 2003). Çapraz tabloda, kadın ve erkek bireylerin oranları dikey sütunlara, metafor grupları ise yatay satırlara yazılmış ve bu sayede, öğrencilerin cinsiyet gruplarına göre belirli bir konuda aynı ya da farklı düşünüp düşünmedikleri ve farklılık varsa oransal olarak nasıl bir dağılım ortaya çıktığı analiz edilmiştir.

Araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği

Yapılan araştırmada, 'ortak miras' kavramının ortaokul öğrencileri tarafından nasıl algılandığı ve tanımlandığı incelenmiştir. Bu doğrultuda çalışmada, beş farklı okulda öğrenim gören 296 ortaokul öğrencisinden anket formu ile veri toplanmıştır. Öğrencilerin anket formlarında bulunan ilgili yerlere yazdıkları metaforlar ve gerekçeleri ile sınırlandırılmıştır. Öğrencilerin ifadeleri doğrudan alıntı yapılarak okuyucuya sunulmuştur.

Doğrudan alıntı yapılan bu ifadelerin son kısmına katılımcı kodlamaları da eklenmiştir. Katılımcılardan elde edilen geçerli metaforların bir listesi ile kategori adlarının yer aldığı ikinci bir liste hazırlanmıştır. Bu listeler Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı'nda görevli bir uzmana verilmiştir. Uzmanın, verilen ilk listede yer alan metaforların tamamını, ikinci listede yer alan kategori listesine yerleştirmesi istenmiştir. Sonraki süreçte araştırmacının oluşturduğu kategorilerle uzmanın yapmış olduğu eşleştirmeler karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sayesinde görüş birliği ile görüş ayrılıkları belirlenmiş ve araştırmanın güvenilirliği hesaplanmıştır. Bu hesaplama için; Miles ve Huberman'ın formülü [Güvenirlik: Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100] kullanılmıştır. Çarpık kentleşme metaforu için güvenilirlik $(294 / (294+2) \times 100 =)$ % 99 oranıyla sağlanmıştır. Nitel araştırmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda arzu edilen düzeyde bir güvenilirlik sağlanmış olmaktadır (Saban, 2008).

BULGULAR

Katılımcıların, 'Ortak Miras' Kavramına İlişkin Algılarını Açıkladıkları Metaforlara İlişkin Bulgular

Ortaokul 6. ve 7. öğrencilerine sorulan; "Ortak miras gibidir/benzerdir. Çünkü," şeklindeki açık uçlu soruya verdikleri cevaplardan hareketle, öğrencilerin ortak miras kavramını açıklamak amacıyla kullandıkları metaforlar tespit edilmiştir. Belirlenen metaforların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Ortak Miras Kavramına İlişkin Geliştirilen Metaforlar

S/N	Metafor	f	%	S/N	Metafor	f	%
1	Kitap	18	6,1	29	İnternet	3	1,0
2	Hazine	17	5,7	30	Kalem	3	1,0
3	Ağaç	11	3,7	31	Kültür	3	1,0
4	İp	10	3,4	32	Merdiven	3	1,0
5	Su	8	2,7	33	Para	3	1,0
6	Zaman	8	2,7	34	Akarsu	2	0,7
7	Zincir	8	2,7	35	Anı	2	0,7
8	Altın	6	2,0	36	Antika	2	0,7
9	Güneş	6	2,0	37	Ayna	2	0,7
10	Işık	6	2,0	38	Değer	2	0,7
11	Elmas	5	1,7	39	Flash bellek	2	0,7
12	Bilgi	4	1,4	40	Hediye	2	0,7
13	Bina	4	1,4	41	Köprü	2	0,7
14	Deniz	4	1,4	42	Mücevher	2	0,7
15	Dünya	4	1,4	43	Öğretmen	2	0,7
16	Gen	4	1,4	44	Resim	2	0,7
17	Kumbara	4	1,4	45	Tarihi eser	2	0,7
18	Telefon	4	1,4	46	Teknoloji	2	0,7
19	Yemek	4	1,4	47	Uzay	2	0,7
20	Anne ve baba	3	1,0	48	Yol	2	0,7
21	Arkadaş	3	1,0	49	Ağ	1	0,3
22	Ay	3	1,0	50	Aile	1	0,3
23	Bağ	3	1,0	51	Albert Einstein	1	0,3
24	Birleştirici	3	1,0	52	Ansiklopedi	1	0,3
25	Dağ	3	1,0	53	Atkı	1	0,3
26	Emek	3	1,0	54	Bayrak	1	0,3
27	Fener	3	1,0	55	Bilge insan	1	0,3
28	Göl	3	1,0	56	Bilim	1	0,3

Tablo 2. Ortak Miras Kavramına İlişkin Geliştirilen Metaforlar (Devamı)

S/N	Metafor	f	%	S/N	Metafor	f	%
57	Cümlelerin tanımı	1	0,3	97	Manzara	1	0,3
58	Cüzdan	1	0,3	98	Mıknatıs	1	0,3
59	Çanta	1	0,3	99	Nefes	1	0,3
60	Çarpma işlemi	1	0,3	100	Nehir	1	0,3
61	Çekirdek	1	0,3	101	Nimet	1	0,3
62	Çukur	1	0,3	102	Ok	1	0,3
63	Defter	1	0,3	103	Okul	1	0,3
64	Ders dinlemek	1	0,3	104	Okyanus	1	0,3
65	Dev	1	0,3	105	Orman	1	0,3
66	Devlet	1	0,3	106	Öğrenci	1	0,3
67	Dil	1	0,3	107	Özgürlük	1	0,3
68	Emanet	1	0,3	108	Pencere	1	0,3
69	Enes Batur	1	0,3	109	Planlamak	1	0,3
70	Eşya	1	0,3	110	Puzzle	1	0,3
71	Evren	1	0,3	111	Roman	1	0,3
72	Gelecek	1	0,3	112	Saat	1	0,3
73	Google	1	0,3	113	Saç	1	0,3
74	Gökyüzü	1	0,3	114	Sevgi	1	0,3
75	Gözlük	1	0,3	115	Sınav	1	0,3
76	Halay	1	0,3	116	Sınıf	1	0,3
77	Halkın çeyizi	1	0,3	117	Sonsuzduk	1	0,3
78	Havuz	1	0,3	118	Soyadı	1	0,3
79	Hayvan türü	1	0,3	119	Söz	1	0,3
80	Hisse	1	0,3	120	Sözlük	1	0,3
81	İletişim	1	0,3	121	Şarkı	1	0,3
82	İnovasyon	1	0,3	122	Şehir	1	0,3
83	İyi yönlü Alzheimer hastalığı	1	0,3	123	Tarih	1	0,3
84	Kablo	1	0,3	124	Teleskop	1	0,3
85	Kağıt	1	0,3	125	Tohum	1	0,3
86	Kalp	1	0,3	126	Uçak	1	0,3
87	Kapı	1	0,3	127	Uçurtma	1	0,3
88	Kar taneleri	1	0,3	128	USB	1	0,3
89	Kılıç	1	0,3	129	Ülke	1	0,3
90	Kova	1	0,3	130	Vatan	1	0,3
91	Kök	1	0,3	131	Yağmur	1	0,3
92	Kum	1	0,3	132	Yalan haber	1	0,3
93	Kur'an-ı Kerim	1	0,3	133	Yapboz	1	0,3
94	Kütüphane	1	0,3	134	Yapıt	1	0,3
95	Mağara	1	0,3	135	Yazı	1	0,3
96	Mantar	1	0,3	136	Yıldız	1	0,3
				Toplam		296	100

Tablo 2'deki bilgiler incelendiğinde, öğrencilerin ortak miras kavramını 136 metafor ile açıkladıkları tespit edilmiştir.

Ortaokul Öğrencilerinin ‘Ortak Miras’ Kavramına İlişkin Algılarını İfade Eden Metaforların Ortak Özelliklerini Taşıyan Kavramsal Kategorilere İlişkin Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin ortak miras kavramını açıklamak için 136 farklı metafor kullandıklarının belirlenmesinden sonra, bu metaforların ortak özelliklerini taşıyan kavramsal kategoriler diğer bir ifadeyle temalar belirlenmiştir. Kategoriler oluşturulurken metaforların neden tercih edildiği diğer bir ifadeyle sebepleri dikkate alınmıştır. Yapılan analizler sonucunda metaforların 19 farklı kategori/tema altında gruplandırılabilceği tespit edilmiştir. Bu kapsamda oluşturulan kategoriler ve ilgili metaforları Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerinin Ortak Miras Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metafor Kategorileri

S/N	Kategori	Metaforlar	Metafor Sayısı (n)	Frekans (f)	Metafor Yüzdesi (%)
1.	Geçmiş ve gelecek bağlantısı açısından ortak miras	Yol(2), zaman(5), akarsu, köprü, ayna, zaman, telefon, zincir(5), merdiven(2), ay, uçak, kılıç, bağ(2), evren, ağaç, hazine, eşya, tarih, hisse, gen, antika, ip, kapı, pencere, ışık, kablo	26	37	12,50
2.	Öğreticilik açısından ortak miras	Gözlük, teleskop, anne ve baba(2), deniz, kalem, kitap(13), bilim, saat, resim, arkadaş, Google, nimet, öğrenci, öğretmen, internet, bilgi, ansiklopedi, hazine, kütüphane, bilge insan, söz, sözlük, ip, güneş	24	37	12,50
3.	Değerlilik açısından ortak miras	Antika, hazine(13), elmas(4), bayrak, altın(4), ağ, mücevher(2), değer, sevgi, roman, dünya, kumbara, zümrüt	13	32	10,81
4.	Birlikte/çoğalarak ilerleme bakımından ortak miras	Dev, çukur, saç, kova, kar taneleri, ağaç(4), dağ(3), göl(3), halay, tohum, yalan haber, kumbara(3), mağara, çekirdek, zincir, gen, para(2), ip, orman, havuz	21	30	10,14
5.	Nesilden nesile aktarım açısından ortak miras	Kök, kağıt, gen (2), tarihi eser(2), soyadı, emanet, birleştirici, ayna, hediye, su, güneş, vatan, bina, altın, kültür(2), değer, hazine, sonsuzluk, ip	19	22	7,43
6.	Yol göstericilik açısından ortak miras	Işık(5), yıldız, güneş(3), fener(3), öğretmen, ay, ok, Kur’an-ı Kerim, kitap, anne ve baba	10	18	6,08
7.	Süreklilik açısından ortak miras	Ülke, yapboz, bina, su(3), para, nehir, kalem, ağaç, ders dinlemek, USB, yemek, akarsu, flash bellek, zaman	14	16	5,41
8.	Evensellik açısından ortak miras	Gökyüzü, zaman, uzay(2), birleştirici, su, deniz(2), özgürlük, dünya, şarkı, bilgi, Albert Einstein, altın, resim, devlet	14	16	5,41
9.	Birleştiricilik açısından ortak miras	Köprü, puzzle, birleştirici, miknatis, bağ, iletişim, aile, zincir(2), kültür, okyanus, ip(3), atkı	12	15	5,07
10.	Kalıcılık bakımından ortak miras	Flash bellek, su, ağaç, anı(2), okul, defter, kitap, ip(2), bilgi, dünya, kalp, uçurtma	12	14	4,73
11.	Gelişme gösterme açısından ortak miras	Çanta, kitap, inovasyon, ağaç(2), teknoloji, hayvan türü, emek, dünya, güneş, merdiven	10	11	3,72
12.	Paylaşıcılık açısından ortak miras	Gelecek, iyi yönlü alzheimer hastalığı, sınıf, bilgi, halkın çeyizi, internet, planlamak, Enes Batur, yemek (2), hediye	10	11	3,72
13.	Fayda sağlama açısından ortak miras	Şehir, kalem, manzara, deniz, telefon(3), internet, ağaç, yemek	8	10	3,38
14.	Emeksellik açısından ortak miras	Yapıt, emek(2), sınav, kum, cüzdan	5	6	2,03
15.	Önemlilik açısından ortak miras	Su(2), dil, zaman, nefes	4	5	1,69

Tablo 3. Öğrencilerinin Ortak Miras Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metafor Kategorileri (Devamı)

S/N	Kategori	Metaforlar	Metafor Sayısı (n)	Frekans (f)	Metafor Yüzdesi (%)
16.	Kapsayıcılık açısından ortak miras	Kitap(2), ağaç, mantar, yağmur	4	5	1,69
17.	Aşamalılık bakımından ortak miras	Bina(2), çarpma işlemi, elmas, ip	4	5	1,69
18.	Tamamlayıcılık açısından ortak miras	Yazı, cümlelerin tanımı, arkadaş, ay	4	4	1,35
19.	Kolaylaştırıcılık açısından ortak miras	Teknoloji, arkadaş	2	2	0,68
Toplam			216	296	100,0

*Parantez içindeki değerler metaforun ilgili kategoride kaç kez kullanıldığını göstermektedir

Tablo 3’de görüldüğü üzere metaforlar; geçmiş ve gelecek bağlantısı açısından ortak miras, öğreticilik açısından ortak miras, değerlilik açısından ortak miras, birikerek/çoğalarak ilerleme bakımından ortak miras, nesilden nesile aktarım açısından ortak miras, yol göstericilik açısından ortak miras, süreklilik açısından ortak miras, evrensellik açısından ortak miras, birleştiricilik açısından ortak miras, kalıcılık bakımından ortak miras, gelişme gösterme açısından ortak miras, paylaşımcılık açısından ortak miras, fayda sağlama açısından ortak miras, emeksellik açısından ortak miras, önemlilik açısından ortak miras, kapsayıcılık açısından ortak miras, aşamalılık bakımından ortak miras, tamamlayıcılık açısından ortak miras, kolaylaştırıcılık açısından ortak miras olmak üzere 19 kavramsal kategoride ele alınmıştır. En fazla metafor tekrarının 37 tekrar ile ‘geçmiş ve gelecek bağlantısı açısından ortak miras’ ile ‘öğreticilik açısından ortak miras’ kategorisinde olduğu görülmektedir. Ortaokul öğrencilerinin ortak miras kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar, kategorileri ve bu yöndeki düşüncelerine örnekler aşağıda sunulmuştur:

1. Geçmiş ve gelecek bağlantısı açısından ortak miras: Yol, zaman, akarsu, köprü, ayna, zaman, telefon, zincir, merdiven, ay, uçak, kılıç, bağ, evren, ağaç, hazine, eşya, tarih, hisse, gen, antika, ip, kapı, pencere, ışık, kablo metaforlarını içermektedir.

Ö31E: “Ortak miras zaman gibidir. Çünkü, geçmişle gelecek arasında bağlantı kurar.”

Ö258K: “Ortak miras zincir gibidir. Çünkü, geçmişle geleceği birbirine bağlar ve kopması oldukça zordur.”

Ö220K: “Ortak miras hisse gibidir. Çünkü, geçmişten günümüze kadar gelen sanat, kültürel vb. alanlardaki miraslar veya değerlerin aktarılmasını sağlar.”

Ö196E: “Ortak miras tarih gibidir. Çünkü, geçmişten günümüze kadar süre gelir ve yol gösterir.”

2. Öğreticilik açısından ortak miras: Gözlük, teleskop, anne ve baba, deniz, kalem, kitap, bilim, saat, resim, arkadaş, Google, nimet, öğrenci, öğretmen, internet, bilgi, ansiklopedi, hazine, kütüphane, bilge insan, söz, sözlük, ip, güneş metaforlarını içermektedir.

Ö88E: "Ortak miras kitap gibidir. Çünkü, geçmiş hakkında yeni bilgiler öğretir."

Ö103K: "Ortak miras bilim gibidir. Çünkü, İbn-i Sina'nın bize verdiği değerli bilgilerdir."

Ö211K: "Ortak miras hazine gibidir. Çünkü, geçmişten kalan bilgileri bizi aydınlatır ve bunlar bizim geçmişimize karşı duyarlı olmamızı sağlar."

3. Değerlilik açısından ortak miras: Antika, hazine, elmas, bayrak, altın, ağ, mücevher, değer, sevgi, roman, dünya, kumbara, zümrüt metaforlarını içermektedir.

Ö9K: "Ortak miras antika gibidir. Çünkü, zamanla değeri artar ve uzun zaman kalmıştır."

Ö117E: "Ortak miras bayrak gibidir. Çünkü, çok kıymetli ve değerlidir."

Ö138E: "Ortak miras hazine gibidir. Çünkü, çok değerlidir."

4. Birikerek/çoğalarak ilerleme bakımından ortak miras: Dev, çukur, saç, kova, kar taneleri, ağaç, dağ, göl, halay, tohum, yalan haber, kumbara, mağara, çekirdek, zincir, gen, para, ip, orman, havuz metaforlarını içermektedir.

Ö10K: "Ortak miras kova gibidir. Çünkü, birike birike ilerler."

Ö12E: "Ortak miras ağaç gibidir. Çünkü, kök salarak ilerler ve büyür."

Ö71K: "Ortak miras dağ gibidir. Çünkü, geçmişten gelen maddi ve manevi şeylerin dağ gibi birikmesidir."

Ö286K: "Ortak miras kumbara gibidir. Çünkü, zamanla bilgiler birikir."

Ö277K: "Ortak miras para gibidir. Çünkü, biriktirildikçe gelecek nesillere aktarılır."

5. Nesilden nesile aktarım açısından ortak miras: Kök, kağıt, gen, tarihi eser, soyadı, emanet, birleştirici, ayna, hediye, su, güneş, vatan, bina, altın, kültür, değer, hazine, sonsuzluk, ip metaforlarını içermektedir.

Ö3E: "Ortak miras kök gibidir, Çünkü yeni nesillere ulaştırır."

Ö32E: "Ortak miras emanet gibidir. Çünkü, öğretilen ve verilen şeyleri sonraki nesillere aktarmayı sağlar."

Ö83K: "Ortak miras bina gibidir. Çünkü, temeli atılır, nesilden nesile aktarılır, ayakta tutmaya devam edilir."

6. Yol Göstericilik açısından ortak miras: Işık, yıldız, güneş, fener, öğretmen, ay, ok, Kur'an-ı Kerim, kitap, anne ve baba metaforlarını içermektedir.

Ö48E: "Ortak miras ışık gibidir. Çünkü, kendisi tükenir ama ortamın aydınlanmasını sağlar."

Ö108E: "Ortak miras fener gibidir. Çünkü, fenerin ışığı bir başkasına yansır onun ışığı başkasına."

Ö123K: "Ortak miras ok gibidir. Çünkü, yön gösterir."

7. Süreklilik açısından ortak miras: Ülke, yapboz, bina, su, para, nehir, kalem, ağaç, ders dinlemek, USB, yemek, akarsu, flash bellek, zaman metaforlarını içermektedir.

Ö76K: "Ortak miras su gibidir. Çünkü, sonu gelmeyen bir nesildir."

Ö28E: "Ortak miras yapboz gibidir. Çünkü, birbiriyle bağlantılıdır, bir parçası koparsa bağlantı kopar."

Ö243E: "Ortak miras ders dinlemek gibidir. Çünkü, başını dinlemezsen sonunu öğrenemezsin."

8. Evrensellik Açısından ortak miras: Gökyüzü, zaman, uzay, birleştirici, su, deniz, özgürlük, dünya, şarkı, bilgi, Albert Einstein, altın, resim, devlet metaforlarını içermektedir.

Ö68E: "Ortak miras ortak çarpan gibidir. Çünkü, evrenseldir, tüm insanların sahip çıkması gerekir."

Ö127E: "Ortak miras deniz gibidir. Çünkü, her yere yayılır."

Ö174K: "Ortak miras evrensel bilgi gibidir. Çünkü, bütün insanlığı ilgilendirir."

9. Birleştiricilik açısından ortak miras: Köprü, puzzle, birleştirici, mıknatıs, bağ, iletişim, aile, zincir, kültür, okyanus, ip, atkı metaforlarını içermektedir.

Ö34K: "Ortak miras köprü gibidir. Çünkü, insanları birbirine bağlar."

Ö106K: "Ortak miras ayakkabı bağcığı gibidir. Çünkü, insanları bir arada tutar."

Ö270E: "Ortak miras okyanus gibidir. Çünkü, dünyayı birbirine bağlar."

10. Kalıcılık bakımından ortak miras: Flash bellek, su, ağaç, okul, defter, kitap, ip, bilgi, dünya, kalp, uçurtma metaforlarını içermektedir.

Ö26E: "Ortak miras su gibidir. Çünkü hiçbir zaman bitmez."

Ö56E: "Ortak miras okul gibidir. Çünkü oku oku bitmez."

Ö168E: "Ortak miras uçurtma gibidir. Çünkü sınırsız bir alana hâkim olur ve ip uzadıkça hayat imkan verdikçe artmaya devam edecektir."

11. Gelişme gösterme açısından ortak miras: Çanta, kitap, inovasyon, ağaç, teknoloji, hayvan türü, emek, dünya, güneş, merdiven metaforlarını içermektedir.

Ö215E: "Ortak miras çanta gibidir. Çünkü, bütün bilgileri taşır, ileri götürür."

Ö198E: "Ortak miras teknoloji gibidir. Çünkü, her geçen gün üzerine yeni şeyler katılıyor."

Ö268E: "Ortak miras dünya gibidir. Çünkü, yavaş yavaş oluşur ve herkes faydalanır."

12. Paylaşıcılık açısından ortak miras: Gelecek, iyi yönlü Alzheimer hastalığı, sınıf, bilgi, halkın çeyizi, internet, planlamak, Enes Batur, yemek, hediye metaforlarını içermektedir.

Ö43K: "Ortak miras sınıf gibidir. Çünkü, bütün öğrenciler aynı akıllı tahtayı kullanır."

Ö77E: "Ortak miras bilgi gibidir. Çünkü, paylaştıkça çoğalır."

Ö170E: "Ortak miras yemeğini paylaşmak gibidir. Çünkü, tüm milletlerin ortak yemeğidir."

13. Fayda sağlama açısından ortak miras: Şehir, kalem, manzara, deniz, telefon, internet, ağaç, yemek metaforlarını içermektedir.

Ö27K: "Ortak miras kalem gibidir. Çünkü, her zaman işimize yarar."

Ö16E: "Ortak miras şehir gibidir. Çünkü, herkes faydalanır, herkes için yararlıdır."

Ö42K: "Ortak miras manzara gibidir. Çünkü, insanların içini açar, huzur verir."

14. Emeksellik açısından ortak miras: Yapıt, emek, sınav, kum, cüzdan metaforlarını içermektedir.

Ö14E "Ortak miras yapıt gibidir. Çünkü birçok kişinin emeğini gerektirir."

Ö151E: "Ortak miras cüzdan gibidir. Çünkü cüzdanı her zaman koruman gerekir, çalışmalarla emeklerle o cüzdana para girebilir."

Ö231K: "Ortak miras emek gibidir. Çünkü, emek harcaıyıp kazanılan herhangi bir şeyle ailenin devamının o mirasa ortak olması."

15. Önemsellik açısından ortak miras: Su, dil, zaman, nefes metaforlarını içermektedir.

Ö70K: "Ortak miras su gibidir. Çünkü, herkesin kullandığı bir şeydir, su olmazsa hayat da olmaz."

Ö234E: "Ortak miras dil gibidir. Çünkü, dil kaybolursa insanlıkta kaybolur, ortak miras kaybolursa bilim, ortak görüşler kaybolur."

Ö266E: "Ortak miras nefes gibidir. Çünkü, nefesimiz olmazsa yaşayamayız, önemlidir ve en büyük değerimizdir."

16. Kapsayıcılık açısından ortak miras: Kitap, ağaç, mantar, yağmur metaforlarını içermektedir.

Ö248E: "Ortak miras tarih kitabı gibidir. Çünkü eski dönemle ilgili maddi ve manevi değerleri kapsar."

Ö287K: "Ortak miras yaprak gibidir. Çünkü bir sürü çizgiden oluşur."

17. Aşamalılık bakımından ortak miras: Bina, çarpma işlemi, elmas, ip metaforlarını içermektedir.

Ö21K: "Ortak miras tuğla duvar gibidir. Çünkü dünyadaki kültürler altyapı oluşturmuş ve duvar gibi büyümüştür."

Ö120E: "Ortak miras çarpma işlemi gibidir. Çünkü insanlar buluşlarını ortaya çıkardıkça olaylar artar."

Ö242K: "Ortak miras ip gibidir. Çünkü uzun süreçler sonucunda oluşmuştur."

18. Tamamlayıcılık açısından ortak miras: Yazı, cümlenin tanımı, arkadaş, ay metaforlarını içermektedir.

Ö62K: "Ortak miras cümlenin tanımı gibidir. Çünkü, bizi temsil eder, cümlenin tanımı olmazsa cümle saçma olur."

Ö124K: "Ortak miras arkadaş gibidir. Çünkü, teselli eder."

19. Kolaylaştırıcılık açısından ortak miras: Teknoloji, arkadaş metaforlarını içermektedir.

Ö7E: "Ortak miras teknoloji aletleri gibidir. Çünkü hayatı kolaylaştırır."

Ö80E: "Ortak miras yakın arkadaş gibidir. Çünkü, insanların yaşamasına, öğrenmesine, yemesine, içmesine yardımcı olur."

Ortak Miras Kavramına İlişkin Metafor Kategorileri ve Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin ortak miras kavramını açıklamak geliştirdikleri metaforların kategorilerinin cinsiyetlerine göre nasıl farklılaştığının belirlenmesi amacıyla 'çapraz tablo' analizi yapılmıştır.

Elde edilen sonuçlar Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Metafor Kategorilerinin Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Farklılaşması

		Cinsiyet		
		Kız	Erkek	Toplam
Geçmiş ve gelecek bağlantısı açısından ortak miras	n	18	19	37
	%Metafor kategorisi	48,6%	51,4%	100,0%
	%Cinsiyet	11,8%	13,2%	12,5%
Öğreticilik açısından ortak miras	n	21	16	37
	%Metafor kategorisi	56,8%	43,2%	100,0%
	%Cinsiyet	13,8%	11,1%	12,5%
Değerlilik açısından ortak miras	n	15	17	32
	%Metafor kategorisi	46,9%	53,1%	100,0%
	%Cinsiyet	9,9%	11,8%	10,8%
Birlikte/çoğalarak ilerleme bakımından ortak miras	n	17	13	30
	%Metafor kategorisi	56,7%	43,3%	100,0%
	%Cinsiyet	11,2%	9,0%	10,1%
Nesilden nesile aktarım açısından ortak miras	n	11	11	22
	%Metafor kategorisi	50,0%	50,0%	100,0%
	%Cinsiyet	7,2%	7,6%	7,4%
Yol göstericilik açısından ortak miras	n	9	9	18
	%Metafor kategorisi	50,0%	50,0%	100,0%
	%Cinsiyet	5,9%	6,3%	6,1%
Süreklilik açısından ortak miras	n	9	7	16
	%Metafor kategorisi	56,3%	43,8%	100,0%
	%Cinsiyet	5,9%	4,9%	5,4%
Evrensellik açısından ortak miras	n	5	11	16
	%Metafor kategorisi	31,3%	68,8%	100,0%
	%Cinsiyet	3,3%	7,6%	5,4%
Birleştiricilik açısından ortak miras	n	10	5	15
	%Metafor kategorisi	66,7%	33,3%	100,0%
	%Cinsiyet	6,6%	3,5%	5,1%
Kalıcılık bakımından ortak miras	n	8	6	14
	%Metafor kategorisi	57,1%	42,9%	100,0%
	%Cinsiyet	5,3%	4,2%	4,7%
Gelişme gösterme açısından ortak miras	n	4	7	11
	%Metafor kategorisi	36,4%	63,6%	100,0%
	%Cinsiyet	2,6%	4,9%	3,7%
Paylaşıcılık açısından ortak miras	n	6	5	11
	%Metafor kategorisi	54,5%	45,5%	100,0%
	%Cinsiyet	3,9%	3,5%	3,7%
Fayda sağlama açısından ortak miras	n	8	2	10
	%Metafor kategorisi	80,0%	20,0%	100,0%
	%Cinsiyet	5,3%	1,4%	3,4%
Emeksellik açısından ortak miras	n	1	5	6
	% Metafor kategorisi	16,7%	83,3%	100,0%
	%Cinsiyet	0,7%	3,5%	2,0%
Önemlilik açısından ortak miras	n	1	4	5
	%Metafor kategorisi	20,0%	80,0%	100,0%
	%Cinsiyet	0,7%	2,8%	1,7%
Kapsayıcılık açısından ortak miras	n	3	2	5
	%Metafor kategorisi	60,0%	40,0%	100,0%
	%Cinsiyet	2,0%	1,4%	1,7%
Aşamalılık bakımından ortak miras	n	3	2	5
	%Metafor kategorisi	60,0%	40,0%	100,0%
	%Cinsiyet	2,0%	1,4%	1,7%

Tablo 4. Metafor Kategorilerinin Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Farklılaşması (Devamı)

		Cinsiyet		Toplam
		Kız	Erkek	
Tamamlayıcılık açısından ortak miras	n	3	1	4
	%Metafor kategorisi	75,0%	25,0%	100,0%
	%Cinsiyet	2,0%	0,7%	1,4%
Kolaylaştırıcılık açısından ortak miras	n	0	2	2
	%Metafor kategorisi	0,0%	100,0%	100,0%
	%Cinsiyet	0,0%	1,4%	0,7%
Toplam	n	152	144	296
	% Metafor kategorisi	51,4%	48,6%	100,0%
	%Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 4 incelendiğinde; yol göstericilik açısından ortak miras (kız, %50,0; erkek, %50,0) ve nesilden nesile aktarım açısından ortak miras (kız, %50,0; erkek, %50,0) kategorilerinde kız ve erkek öğrencilerin birbirlerine yakın metafor tercihleri yaptıkları belirlenmiştir.

Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre, birikerek/çoğalarak ilerleme bakımından ortak miras (kız, %56,7; erkek, %43,3), öğreticilik açısından ortak miras (kız, %56,8; erkek, %43,2), süreklilik açısından ortak miras (kız, %56,3; erkek, %43,8), fayda sağlama açısından ortak miras (kız, %80,0; erkek, %20,0), birleştiricilik açısından ortak miras (kız, %66,7; erkek, %33,3), tamamlayıcılık açısından ortak miras (kız, %75,0; erkek, %25,0), paylaşımcılık açısından ortak miras(kız, %54,5; erkek, %45,5), kalıcılık bakımından ortak miras (kız, %57,1; erkek, %42,9), kapsayıcılık açısından ortak miras (kız, %60,0; erkek, %40,0) ve aşamalılık bakımından ortak miras (kız, %60,0; erkek, %40,0) kategorilerindeki metaforları tercih etmişlerdir.

Erkek öğrenciler ise kız öğrencilere göre; geçmiş ve gelecek bağlantısı açısından ortak miras (erkek, %51,4; kız, %48,6), değerlilik açısından ortak miras (erkek, %56,8; kız, %43,2), gelişme gösterme açısından ortak miras(erkek, %63,6; kız, %36,4), evrensellik açısından ortak miras (erkek, %68,8; kız, %31,3), önemlilik açısından ortak miras (erkek, %80,0; kız, %20,0), kolaylaştırıcılık açısından ortak miras(erkek, %100,0; kız, %0,0) ve emeksellik açısından ortak miras (erkek, %83,3; kız, %16,7) kategorilerindeki metaforları daha çok benimsemişlerdir.

İlgili tabloya göre, kız öğrencilerin kendi içinde en çok anlam yükledikleri metafor grupları; öğreticilik açısından ortak miras (%13,8), geçmiş ve gelecek bağlantısı açısından ortak miras (%11,8), birikerek/çoğalarak ilerleme bakımından ortak miras (%11,2), değerlilik açısından ortak miras (%9,9), nesilden nesile aktarım açısından ortak miras (%7,2), birleştiricilik açısından ortak miras (%6,6), kalıcılık bakımından ortak miras (%5,3), paylaşımcılık açısından ortak miras (%3,9) ve evrensellik açısından ortak miras (%3,3) şeklinde sıralanmaktadır. Erkek öğrencilerin bu husustaki tercihlerinin sıralaması ise; geçmiş ve gelecek bağlantısı açısından ortak miras (%13,2), değerlilik açısından ortak miras (%11,8), öğreticilik açısından ortak miras (%11,1), birikerek/çoğalarak ilerleme bakımından ortak miras (%9,0), nesilden nesile aktarım açısından ortak miras ve evrensellik açısından ortak

miras (%7,6), yol göstericilik açısından ortak miras (%6,3), gelişme gösterme açısından ortak miras ve süreklilik açısından ortak miras (%4,9) şeklindedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin ortak miras kavramı hakkındaki algılarını hangi metaforlar yolu ile açıkladıkları incelenmiştir. Çalışmada öncelikle konuya ilişkin kavramlar tüm detayları ile ortaya konularak bir kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Konya ilindeki 5 farklı ortaokulda öğrenim gören 296 ortaokul öğrencisine anket uygulanmış ve nitel yöntemlerle araştırma verileri toplanmıştır. Öğrencilerin ortak miras kavramını açıklamak amacıyla oldukça farklı alanlar içeren metaforlar üretebildikleri tespit edilmiştir.

Ortaokul öğrencilerinin ortak miras kavramını 136 metafor ile açıkladıkları tespit edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin ortak miras kavramını açıklamak için, en çok kitap metaforunu 18 kez, hazine metaforu 17 kez ve ağaç 11 kez, ip metaforu 10 kez, su, zaman ve zincir metaforlarını 8 kez, altın, güneş ve ışık metaforlarını 6 kez, elmas metaforunu 5 kez, bilgi, bina, deniz, dünya, gen, kumbara, telefon ve yemek metaforlarını 4 kez, anne-baba, arkadaş, ay, bağ, birleştirici, dağ, emek, fener, göl, internet, kalem, kültür, merdiven ve para metaforlarını 3 kez, akarsu, anı, antika, ayna, değer, flash bellek, hediye, köprü, mücevher, öğretmen, resim, tarihi eser, teknoloji, uzay ve yol metaforlarını 2'şer kez ve diğer metaforları ise 1'er kez kullandıkları saptanmıştır.

Çalışmada, ortaokul öğrencilerinin ortak miras kavramını açıklamak için 136 farklı metafor kullandıklarının belirlenmesinden sonra, belirlenen metaforların ortak özelliklerini taşıyan kavramsal kategoriler oluşturulmuştur. Yapılan incelemede, öğrenciler tarafından kullanılan metaforların 19 farklı kategori/tema altında gruplandırılabilceği tespit edilmiştir. Oluşturulan kategorilerle ilgili analizler sonucunda; öğrencilerinin ortak miras kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların en çok geçmiş ve gelecek bağlantısı açısından ortak miras ile öğreticilik açısından ortak miras en az ise kolaylaştırıcılık açısından ortak miras ve tamamlayıcılık açısından ortak miras kategorilerinde yer aldığı tespit edilmiştir.

Çalışmada son olarak, öğrencilerin ortak miras kavramını açıklamak için geliştirdikleri metafor kategorilerinin cinsiyetlerine göre nasıl farklılaştığı incelenmiştir. Yapılan 'çapraz tablo' analizi sonucunda; yol göstericilik açısından ortak miras ve nesilden nesile aktarım açısından ortak miras kategorilerinde kız ve erkek öğrencilerin birbirlerine yakın metafor tercihleri yaptıkları saptanmıştır.

Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre, birikerek/çoğalarak ilerleme bakımından ortak miras öğreticilik açısından ortak miras, süreklilik açısından ortak miras, fayda sağlama açısından ortak miras, birleştiricilik açısından ortak miras, tamamlayıcılık açısından ortak miras, paylaşımcılık açısından ortak miras, kalıcılık bakımından ortak miras, kapsayıcılık açısından ortak miras ve aşamalılık bakımından ortak miras kategorilerindeki metaforları tercih ettikleri tespit edilmiştir. Erkek öğrenciler ise kız öğrencilere göre; geçmiş ve gelecek bağlantısı açısından ortak miras, değerlilik açısından ortak miras, gelişme gösterme açısından ortak miras, evrensellik açısından

ortak miras, önemlilik açısından ortak miras, kolaylaştırıcılık açısından ortak miras ve emeksellik açısından ortak miras kategorilerindeki metaforları daha çok benimsedikleri tespit edilmiştir.

Literatürde konuyla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, çalışma sonuçlarının literatürle paralellikler gösterdiği belirlenmiştir. Örneğin, Köroğlu, Yıldırım ve Avcıkurt (2018) tarafından bir çalışmada, turizm rehberliği eğitimi alan öğrencilerin 'kültürel miras' kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi yapılmıştır. 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde 1. 2. 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören 284 öğrenciye uygulanan açık uçlu anketlerden elde edilen verilerin analizi neticesinde, öğrencilerin kültürel miras kavramını 106 metafor ve bu metaforların içerdikleri ortak özelliklerine göre gruplandırılmasıyla oluşan 6 kategoride ifade ettikleri belirlenmiştir. Çalışmada kültürel miras kavramına yönelik en fazla "hazine" metaforunun üretildiği belirlenmiştir.

Selanik ve Fidan (2013) tarafından, öğretmen adaylarının kültürel miras kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemek amacıyla, 532 öğretmen adayı ile bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, kültürel miras metaforlarını belirleme formu ile toplanan veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Çalışmanın sonunda, öğrencilerin kültürel miras kavramıyla ilişkili 5 farklı kategoride toplam 69 geçerli metafor geliştirdikleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının geliştirmiş olduğu metaforlar incelendiğinde kültürel mirasa ilişkin olarak en sık ifade edilen metaforların 'tarih', 'dil', "hazine", "önemli", "korunmalı" ve "her şey" olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Günden ve Güneren'in (2021) araştırmalarında, doğrudan ya da dolaylı olarak kültürel miras içerikli yükseköğrenim gören bireylerin, somut kültürel mirasa yönelik tutum düzeyleri ile kültürel miras kavramına ilişkin metaforik algılarının belirlenmesini amaçlanmıştır. Araştırma verileri, 355 bireyden elde edilmiştir. Çalışmanın sonunda, katılımcılar tarafından 154 metafor geliştirildiği ve metaforların ortak özelliklerine göre de 8 kategoride tasnif edilebileceği ifade edilmiştir. Araştırma kapsamındaki verilere göre, yükseköğrenim gören bireylerin kültürel mirasa yönelik metaforik algıları ile somut kültürel mirasa ilişkin tutum düzeylerinin anlamlı şekilde yüksek seyrettiği belirlenmiştir. Güngör, Öztürk ve Ogelman (2022) tarafından yapılan çalışmada ise, okul öncesi eğitimi öğretmenliği lisans öğrencilerinin kültürel miras kavramına bakış açıları ve yaklaşımlarına ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, kültürel miras metaforlarının 7 kategoriye ayrıldığı görülmüştür. En çok kullanılan metaforlar ise; ağaç, hazine, aile, geçmiş ve gelecek, köprü, tarihi eser ve toplumdur.

ÖNERİLER

Çalışmada ulaşılan sonuçlar doğrultusunda konuyla ilgilenen uzman, araştırmacı ve öğrenciler için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

Çalışmada, öğrencilerin ortak miras kavramına ilişkin metaforları daha çok somut ya da nesnel olgu veya kavramlarla ifade ettikleri görülmüştür. Örneğin, şiir, roman vb. edebi ve soyut kavramlar çok daha az

kullanılmıştır. Bu doğrultuda, ortaokul ders içeriklerinde öğrencilerin soyut ve edebi kavramları geliştirebilmelerine yönelik iyileştirmeler yapılması önerilmektedir. Çalışma tek bir kavram üzerinden gerçekleştirilmiştir, ilerde birden fazla kavram içeren çalışmalar yapılarak kavramlar arasındaki ilişkiler incelenebilir. Ayrıca bu çalışma 6.ve 7. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Farklı yaş ve sınıf gruplarını içeren daha geniş ölçekli çalışmalar yapılarak literatüre kazandırılabilir.

ETİK METNİ

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar(lar)a aittir. Makalenin etik kurul izni Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı'nın 10/09/2021 tarih ve 2021/439 karar numarası ile alınmıştır.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %50, ikinci yazarın katkı oranı %50'dir.

KAYNAKÇA

- Erdilmen Ocak, Ş. , Çiydem, E. & Mindivanlı Akdoğan, E. (2017). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kimlik ve Kültür Kavramlarına Yönelik Metafor Algıları . *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 4(3) , 59-71.
- Akpınar, E. (2007). Place of Turkey in the World heritagelist and a new candidate proposal. *Erzincan University Journal of Education Faculty*, 9(1), 81-106.
- Asatekin, N. G. (2004). *Kültür ve Doğa Varlıklarımız. Neyi, niçin, nasıl korumalıyız?* Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları. Yayın No:104.
- Bozdoğan, K. & Sünbül, A. (2016). Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin 'Müze' Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metaforlar. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 107-127.
- Bulut, R. & Koca, M.K. (2017). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Barış Kavramına İlişkin Metaforları. *E Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(18), 139-156.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen Kavramı ile İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Görüşleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Eysenbach, G. & Köhler, C. (2002). How do consumers search for and appraise health information on the worldwide web? Qualitative study using focus groups, usabilitytests, and in-depthinter views. *Bmj*, 324(7337), 573-577.
- Karagöz, Y. (2017). *SPSS ve Amos Uygulamalı Nitel-Nicel-Karma Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği*. Nobel.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel.
- Koçak, Ç. (2013), Öğretmen Adaylarının Okul Kavramına Yönelik Metaforik Algıları: Lotus Çiçeği Modeli, *Mevlana Uluslararası Eğitim Dergisi*, 34(4), 42-54.
- MEB (2021). *Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Sosyal Bilgiler 5 Ders Kitabı*.

- Memişoğlu, H. & Soylu, T. (2017). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anayasa kavramına ilişkin metaforik algıları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 129–138.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage Publications, Inc.
- Mutluer, C. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Hoşgörü” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Tarih Okulu Dergisi*, 8(22), 575-595.
- Öteleş, Ü. U. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Milli Bayram Kavramına İlişkin Metafor Durumları. *Ekev Akademi Dergisi*, 82, 501-514.
- Özbay, Ö. (2008). Çapraz tablo analizi nasıl yapılır?: pratik bir açıklama. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (9), 459-470.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir (Ed). Pegem Akademi.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 459-496.
- Sweet, S. A. & Grace-Martin, K. (2003). *Data Analysis with SPSS: A First Course in Applied Statistics*. Boston: Allyn and Bacon.
- UNESCO (2009). Unesco World Heritage Centre—Official Site [online], United Nations, v3.0, updated 2 April 2009, <http://whc.unesco.org/en/about/>.
- Yeşilbursa, C. C. & Üçarkuş, E. (2021). Middle School Students’ Views on Common Heritage, *Journal of Individual Differences in Education*, 3(1), 20-31.